

FLORENTIN SMARANDACHE

Totul este posibil, chiar și imposibilul!

(interviuri, scurte eseuri, traduceri, versuri)

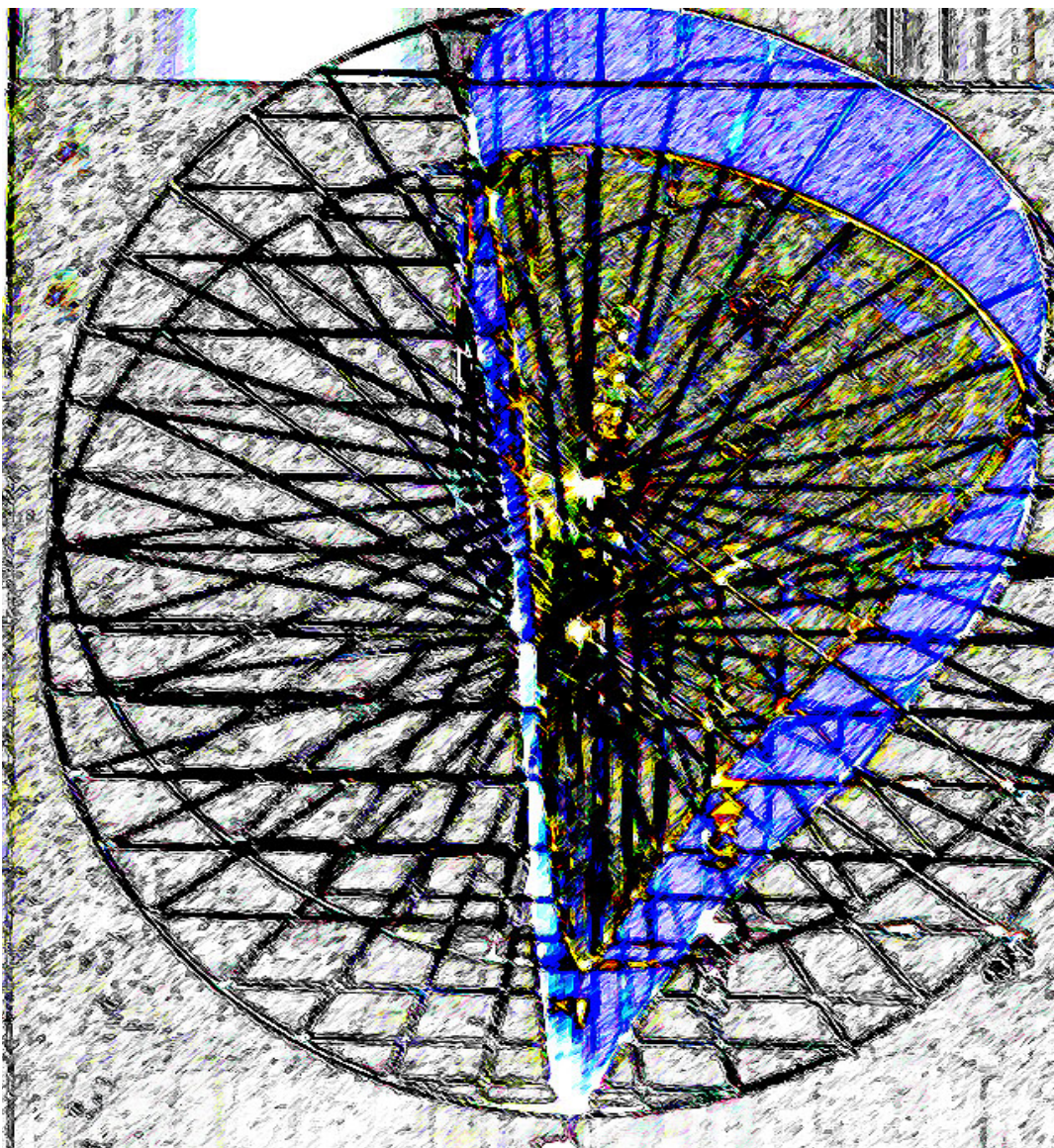
Editura Carpathia
București

2008

FLORENTIN SMARANDACHE

Totul este posibil, chiar și imposibilul!

(interviuri, scurte eseuri,
traduceri, versuri)

**Carpathia
București
2008**

Cartea poate fi ordonată și în format retipărit (Carte la comandă) de la adresa:

Books on Demand

ProQuest Information & Learning
(University of Microfilm International)
300 N. Zeeb Road
P.O. Box 1346, Ann Arbor
MI 48106-1346, USA
Tel.: 1-800-521-0600 (Customer Service)
<http://www.lib.umi.com/bod/basic>

Imaginile artistice: de către Autor

Copyright 2008: Carpathia și Autorul

Multe cărți pot fi descărcate din

Biblioteca Digitală de Literatură și Artă:

<http://www.gallup.unm.edu/~smarandache/eBooksLiterature.htm>

Recenzenți:

Poet Victor Păun, Vâlcea, România.

Linguist Ion Cârstoiu, Vâlcea, România.

CARPATHIA PRESS & PRODUCTION

Str. Școala Herăstrău 62

BUCUREȘTI, ROMÂNIA

Tel. 0040/21/317.01.10

Fax. 0040/21/317.01.14

(ISBN-13): 978-973-7609-30-4

Cuprins

Prefață: Creația este un risc: 5

INTERVIURI: 6

Legătura dintre paradoxism și Teoria Dezert-Smarandache (Interviu cu Flavia Teoc): 7

Exil sau diasporă? (Interviu cu Silvia Constantinescu): 11

God does play dice! (Interview with Ovidiu Bufnilă): 21

“Totul este posibil, chiar și imposibilul!” (Interviu cu Tudor Negoescu): 22

Literatura și știința experimentală (Interviu cu Adrian Lesenciuc): 28

Gândirea pozitivistă (Interviu cu Gabriel Stănescu): 33

“Rămân emigranții fideli valorilor culturii de origine?” (Chestionar de Gabriel Stănescu): 36

O luptă permanentă cu viața (Interviu cu Crenguța Țolea): 38

Nichita versus Florentin (Dialog cu M. N. Rusu): 47

SCURTE ESEURI: 48

Un Om și-o Operă (Aurel M. Buricea la 65 de ani): 49

Pasiunea de Dascăl și Creator: 50

Prolificitatea Profesorului Bencze: 52

Nuvele serioase în neseriozitatea lor: 53

La frontiera onirismului: 56

Un nou gen literar: 57

Vorbe de duh: 58

Gutenberg versus Gates: 59

Ce facem pentru promovarea literaturii române în Arizona (SUA): 60

Paradoxist Distiches in Our Everyday Life: 62

Un om „periculos”: 63

TRADUCERI: 70

Gerald England: 71

Inima unui râu: 71

Cel care întreabă: 71

Experimentul “Pisica lui Schrödinger: 72

Adevărul?: 73

Ultima dată: 73

Trilogia timpului: 74

Edmund Miller: 76

Parăsind România: 76

VERSURI: 77

Macaronaru: 78

Astro-poeme într-un vers: 79

Tristețe: 79

Pustnicie: 79

Stea căzătoare: 79

Creația este un risc

Prefață

Cei care construiesc și cei care se căsătoresc nu sunt niciodată în siguranță, sună un proverb suedez.

Deci creația, care este o c-o-n-s-t-r-u-c-ț-i-e, presupune un risc, atrăgând prieteni dar și dușmani, și lăsând o a treia categorie de oameni indiferenți (ca-n logica neutrosifică).

În a doua jumătate a vieții producția-mi literară s-a redus în cantitate, eu fiind absorbit în (și sponsorizat pentru) creația științifică aplicată (matematică folosită în inginerie, robotică, medicină, aeronautică, sau încercări sporadice de fizică teoretică).

În afara unor autotraduceri, și-acelea înaintând greu din lipsă de timp, iar în domeniul plastic al 'artei electronice' (pe computer), mai scriu ca "literatură" doar memoriile despre diversele conferințe științifice internaționale la care sunt invitat să prezint lucrări de cercetare ori seminarii.

Memorii care, de fapt, sunt niște reportaje, îmbinate cu expunerea de idei și teorii științifice, documentarii istorice, geografice, filozofice, antropologice, religioase, artistice, etc. de la diversele muzee, galerii de artă, monumente și locuri culturale vizitate.

Aceste scrieri literare târzii, adunate în volumul de față, au fost ocazionale, fie solicitări de interviuri ("o întrebare prudentă este o jumătate de înțelepciune", afirmase F. Bacon), de scurte eseuri și omagieri prozaice, ori de traduceri, precum și creări de versuri pe-o temă anumită cerută de editori.

15 martie 2008

Autorul

INTERVIURI

Legătura dintre paradoxism și Teoria Dezert-Smarandache

(Interviu cu Flavia Teoc)

Flavia Teoc:

Puteți încadra momentul „nașterii” teoriei care vă poartă numele în destinul dumneavoastră personal? Ar fi deplasat să-i găsim paradoxismului rădăcini autobiografice?

Florentin Smarandache:

Desigur, sunt legături foarte strânse. Paradoxismul a pornit din viața cotidiană a anilor '80, din frustrările avute la tot pasul, și din duplicitatea oamenilor într-o societate închisă, totalitară: una se vorbea la radio și televiziune ori în presă, ăi alta era realitatea, deci paradoxism de zi cu zi. A fost o reacție antitotalitară.

Paradoxismul se bazează pe folosirea excesivă de antiteze, antinomii, contradicții, paradoxuri în creația, nu numai literară sau artistică, dar și în filozofie, și chiar în știință.

FT: Pentru ca ați amintit și de știință, ce legatură există între paradoxism și *Teoria Dezert-Smarandache privind Raționamentul Plauzibil și Paradoxist* [DSmT în engleză], pe care ați prezentat-o la multe conferințe internaționale, ultimele în Australia și Suedia?

FS: Acum 4-5 ani mă contacta prin e-mail un inginer de la Oficiul Național de Cercetări Spațiale din Paris, Dr. Jean Dezert, pentru care paradoxismul era „năstrușnic” (îl găsisse pe Internet promulgat de scriitorii francezi Pierre Lamarque și J. M. Charrier). El lucra în fuziunea informației, care se folosea în robotică, medicină, și în cercetări militare. Am purtat o lungă corespondență electronică, ajungând ca de prin anul 2002 să dezvoltăm o teorie ce prelucrează informațiile care au un grad înalt de conflict. Paradoxismul a devenit, astfel, singura avangardă literară folosită în știință! [Alte aplicații științifice paradoxiste se găsesc în Fizica Cuantică, unde lumina este atât undă cât și particulă (vezi de Broglie), adică două atribute opuse în același timp - o dualitate paradoxistă.]

Această teorie, plauzibilă și paradoxistă, a devenit cunoscută în cercetările de fuziune a informației, încât am fost invitați, eu și Jean, de către Dr. Wu Li, s-o prezentăm la NASA Langley Research Center, în Hampton, Virginia, SUA, pe 5 noiembrie 2004.

FT: Așadar paradoxismul a ajuns și la NASA, unde ați fost sponsorizat să prezentați cercetările dvs... O performanță internațională remarcabilă.

FS: Roboții trimiși pe planeta Marte trebuie să prelucreză și informații conflictuale, paradoxiste furnizate de senzorii lor pentru a lua o decizie ei înșiși. DSMT și alte teorii dezvoltate de către Dempster-Shafer, Dubois-Prade, Yager, Smets, etc. se ocupă de aceste combinații. DSMT folosit la prelucrarea imaginilor de teren furnizate din satelit a format un capitol special al tezei de doctorat a lui Samuel Corgne de la Université de Rennes, Franța, sub conducerea profesoarei Laurence Hubert-Moy.

FT: Dar cum a intrat în filozofie? Este conectat cu neutrosafia și logica neutrosafică?

FS: Chiar așa. Paradoxismul s-a ramificat. De pildă, citind despre o școală filozofică, un curent, sau un filozof X, am observat că unii cercetatori veneau cu argumente solide, viabile, logice **pro** X, alții în sens contrar veneau cu același fel de argumente palpabile să demonstreze **contra** X. Și totuși aveau dreptate în mod simultan! În special adevărurile în domeniul umanistic sunt mai elastice, subiective, parțiale.

O explicație simplistă a neutrosafiei: în vreme ce dialectica pedalează pe contradicții, <A> și <Anti-A> (adică o idee și contrara ei care, cum știți, se balansează/contrabalansează una pe alta), neutrosafia ia în considerare și ideile neutre față de <A> și față de <Anti-A> deoarece și ele influențează evoluția ideii <A> în confruntarea ei cu <Anti-A>, de aici și numele de "neutro-safia = știință a cunoașterii neutre". Deci neutrosafia studiază conexiunea dintre <A>, <Anti-A>, și <Neut-A>, unde <Neut-A> nu este nici <A>, nici <Anti-A>.

Logica neutrosafică este o generalizare a logicii fuzzy (în special a logicii fuzzy intuiționistice a lui K. Atanassov). Pe lângă procentul de adevăr și de fals într-o propoziție, se include și procentul de neutralitate, necunoscut (nici adevărat, nici fals), al posibilității unor parametri ascunși. Extinderea logicii fuzzy am făcut-o din dorința de a putea caracteriza propozițiile paradoxiste care sunt și adevărate și false în același timp. Logica fuzzy impunea ca suma componentelor logice ale unei propoziții să fie 1, restricție eliminată în logica neutrosafică. În prezent logica neutrosafică are aplicații financiare (vezi teza de doctorat a lui Sukanto Bhattacharya de la Bond University din Australia), și ingineresti (cercetările lui Haibin Wang sub conducerea profesorilor Yanqing Zhang și Rajshekhar Sunderraman de la Georgia State University din Atlanta).

FT: Sute de scriitori străini au colaborat la cele patru antologii paradoxiste internaționale tipărite până în prezent. Cum ați reușit să intrați în relații literare cu ei ?

FS: Nici eu nu-mi dau seama exact, dar primesc periodic creații paradoxiste de prin toate colțurile lumii.

FT: Ați publicat 70 de cărți (șapte zeci!)... în literatură, matematică, fizică, artă, filozofie, ba chiar și rebus. Ba v-a apărut o carte și în limba... chineză !! Când aveți timp pentru toate ?

FS: Pot să vă spun că scriu în condiții: de stres, de boală, când călătoresc fie la bordul mașinii ce o conduc îmi notez idei, fie în avion.

FT: De ce, și în ce context ați părăsit Romania? A fost o despărțire definitivă?

FS: Am părăsit țara pentru că nu puteam să mai rezist, nu puteam să mă desfășor, mă simțeam încorsetat. Securitatea întocmise patru dosare la adresa mea, erau zile când mă urmărea continuu. Am reușit să recuperez copii, după cele aproximativ 880 pagini întocmite la adresa mea, prin CNSAS. Astfel, am văzut că îmi confiscau scrisorile, manuscrisele, mă fotografiau ori mă urmăreau pas cu pas fără ca eu să-mi fi dat seama.

Deși am apelat din nou la CNSAS să-mi returneze manuscrisele confiscate, menționate în rapoartele Securității, acestea nu mi-au fost restituite.

Am descoperit prieteni care scriau note informative despre mine, de pildă fostul meu profesor de franceză din liceu, Traian Nica, în vreme ce eu îi meditaseam o fiică la metamatică gratuit!

Dar am găsit și asertiuni false despre mine în rapoartele lor: că aș fi avut mașină Dacia 1300, că aș fi posedat 3000\$ în bancă, etc., deci nu toți informatorii își faceau "datoria" corect.

Nu a fost o despărțire definitivă, deși în 1988, când am fugit în Turcia, unde am așteptat aproape doi ani de zile viza americană de emigrare în lagarele de refugiați politici desfășurând munci necalificate pentru a supraviețui, nu prevedeam o revoluție în țară. La doi-trei ani eu revin în România să-mi văd rudele și prietenii, lansez cărți scrise în limba română.

FT: Dacă adevărul și falsul se sprijină pe terenuri nisipoase atunci când vorbim despre validitatea lor, credeți că ne mai putem aștepta în istoria umanității la un salt atât de puternic, precum a fost saltul de la scrierea pictografică la cea fonetică?

FS: Salturi vor fi întotdeauna în orice domeniu. Odată cu logicile moderne: fuzzy, neutrosifică, paraconsistență, intuiționistică, dialetheistă s-au spart tiparele logicii Boolene, și vorbim acum de procente ori grade de adevăr ori grade de fals ori grade de nedeterminat. Logica aristoteliană și principiul terțului exclus au fost încălcate.

FT: Credeți că într-o operă, nu numai literară, într-un act de creație artistică, a pune în discuție transcendența, rămâne o atitudine deșuetă?

FS: Nu rămâne o acțiune perimată, însă probabil discuția transcendentă va fi privită din alt unghi, din altă perspectivă.

FT: Cum credeți că va surprinde istoria umanității acest moment prezent în care cu toții ne aflăm, dincolo de barierele spațiale, ideologice, religioase?

Sunt voci care compară acest moment, cu criza alexandrina care măcina Europa și Orientul apropiat la începutul mileniului I. Care este locul României, văzut cu un ochi liber și detașat?

FS: Este o perioadă de tranziție. Dar, dacă ne gândim mai bine, în *largo sensu*, toate perioadele sunt 'de tranziție' din moment ce transformarea este continuă. România a pendulat întotdeauna între est și vest fiind în această zonă geopolitică.

FT: Sunteți familiarizat cu literatura română contemporană? Puteți să ne vorbiți despre neajunsurile și frumusețea ei? E prematur să sperăm la o nominalizare Nobel pentru literatură după ce, intrată în Uniunea Europeană, țara noastră va încerca să se dovedească în ochii Europei?

FS: Mențin corespondența cu mulți scriitori români contemporani, unii au colaborat la antologiile internaționale paradoxiste pe care le-am editat: Mircea Monu, Ion Soare, Doru Moțoc, Marian Barbu, Jeanet Nică, G. Niculescu, C. Dincă, C. M. Popa, M. Preoteasa, Virgil Titarenco, Gh. Truță, Dragoș Teodorescu, Dumitru Cioacă-Genuneanu, Eugen Evu, Liviu Jianu, T. Negoescu, Marian Mirescu, Victor Martin, Adrian Lesenciuc, George Achim, Dușan Baiski, Ovidiu Bufnilă, Șerban Codrin, etc. cât și români din străinătate : Ioan Baba, Vasile M. Barbu, Ionel Stoiț, Titu Popescu, Emilian Mirea, Svetlana Garabaji, Costel Baboș, etc.

Nominalizări pentru Nobel din literatura română au mai fost făcute și cred că vor mai fi.

FT: Există un sfat pe care l-ați da unui tânăr literat român? Cum vă imaginați destinul dumneavoastră dacă ați avea 20 de ani în România postdecembristă?

FS: Nu am pretenția de a da sfaturi, deoarece fiecare tânăr are individualitatea și aspirațiile sale.

21 noiembrie 2004

Exil sau diasporă?

(Interviu cu Silvia Constantinescu)

Silvia Constantinescu:

Este deja tradiție ca acei cu care fac un interviu pentru CURIERUL ROMÂNESC să se prezinte ei înșiși cititorilor și vă rog ăi pe dvs. să urmați această tradiție: Cine sunteți d-le Smarandache? (Povestiți cât doriți de mult despre dvs., despre familie, despre studii, despre viața în România, înainte de exil, etc.).

Florentin Smarandache:

Sunt un emigrant român în America. Am stat aproape doi ani de zile, 1988-1990, în lagărele de refugiați politici din Istanbul și Ankara (Turcia), unde am desfășurat munci din cele mai diverse pentru a supraviețui (zugrav, vopsitor, muncitor necalificat în construcții, la curățenie, ghid pentru turiștii francezi), până s-ajung pe acest continent la Alma Mater. Am doi fii, Mihai - student la Științe Medicale la University of Arizona, și Silviu - elev la liceu. În prezent sunt conferențiar dr. la Universitatea New Mexico unde predau matematicile. Dar am scris și literatură (poezie, teatru, roman, proză scurtă, traduceri, eseuri), am publicat două volume de artă ("outer-art" numite!), rebus, filozofie, în afara cercetării matematice. Recent am pregătit, împreună cu Dr. Jean Dezert de la Office National d'Etudes et Recherche Aeronautique din Paris, o conferință internațională asupra fuziunii informației cu aplicații în cibernetică, ce-a avut loc la Cairns, în Australia, între 8-11 iulie 2003. Urmând ca anul următor o conferință similară să se desfășoare chiar în orasul dv. Stockholm, unde sper să cunosc comunitatea românească.

Privind mai în detaliu activitatea sau problemele politice care m-au marcat:

În anul 1986 nu am putut obține viza de ieșire din țară pentru a participa la Congresul Internațional al Matematicienilor de la Universitatea din Berkeley (California) și am făcut greva foamei; am publicat o scrisoare de protest în "Notices of the American Mathematical Society" (Providence, RI) în care solicitam libertatea de circulație a oamenilor de știință - la fel procedase un alt matematician român, Radu Roșu; s-a interesat de soarta mea Dr. Olof G. Tandberg, secretar la Academia de Științe din Suedia, care mi-a telefonat din București. În perioada anilor 1986-1988 Inspectoratul Școlar Județean Dolj nu mi-a acordat post în învățământ, din motive politice, fiind obligat să supraviețuiesc din meditații. În toamna anului 1988 am obținut cu greutate un pașaport de turist pentru Bulgaria. De aici am trecut în Turcia, unde am cerut azil politic. Am fost deținut în lagărele de refugiați din Istanbul și Ankara (1988-1990). Am emigrat în Statele Unite ale Americii în martie 1990, unde am lucrat ca inginer de software la corporația Honeywell, din Phoenix (Arizona), specializată în calculatoare (1990-1995); pe urmă profesor adjunct de matematică la Pima Community College din Tucson (1995-1997); din 1997 predau la University of

New Mexico (Campusul din Gallup) unde am fost promovat conferențiar universitar (*associate professor*) de matematică.

În 1997 la Universitatea din Craiova s-a organizat de către Dr. C. Dumitrescu și Dr. V. Seleacu, foștii mei profesori de la universitate, "Prima Conferință Internațională asupra Noțiunilor de tip Smarandache în Teoria Numerelor", cu participarea unor cercetători din țară dar și din Suedia, Franța, Rusia, și Spania. Pal Grønås, din Norvegia, și-a susținut teza de Masterat în Matematică, la Universitatea din Oslo, cu un subiect inspirat din Funcția Smarandache, sub conducerea profesorului Oyvind Solberg.

Referitor la activitatea publicistică:

Din 1970 am început colaborarea la revista școlii, "Nazuințe", apoi la alte periodice românești și străine (vreo 50 științifice și peste 100 literare). Mi-am tradus o parte din lucrări în franceză și engleză, altele mi-au fost traduse în spaniolă, portugheză, italiană, esperanto, rusă, sârbă, japoneză, și arabă. Am colaborat cu poeme și piese de teatru la 42 de antologii românești, franceze, italiene, americane, indiene, și coreene.

Ca autor, coauthor, și editor am publicat 62 de cărți și circa 85 de articole și note în matematică (teoria numerelor, geometrie neeuclidiană, logică, aplicații în cibernetică), fizică, filozofie (generalizare a dialecticii), literatură (poeme, nuvele, povestiri, un roman, piese de teatru, eseuri, traduceri, interviuri), rebus (careuri, enigmatică) și artă (experimente în desene, picturi, colaje, fotografii, design, artă pe computer) în română, franceză și engleză, dintre care: *Formule pentru spirit* (debut editorial, 1981, sub pseudonimul Ovidiu Florentin); *Le sens du non-sens, Problèmes avec et sans ... problèmes!*, Fès, Maroc (1983); *Antichambres/Antipoésies/Bizareries*, Caen, Franța (1989); *NonPoems* (poeme de avangardă), Phoenix (1990); *Only problems, not solutions!*, Chicago (1991); *LE PARADOXISME: un nouveau mouvement littéraire*, Bergerac, Franța (1992); *Dark Snow*, Phoenix (1992); *NonRoman*, Craiova (1993); *Metalstorie* (trilogie teatrală), București (1993); *Întâmplări cu Păcală* (piese de teatru pentru copii), *Fugit.../jurnal de lagăr*, București (1994); *Collected Papers*, Vol. I, II, III, București, Chișinău, Oradea (1996, 1997, 2000); *Scrieri defecte* (proza scurtă), Craiova (1997); *Distihuri Paradoxiste, Afinități* (traduceri), Nørresundby, Danemarca (1998); *Întreabă-mă, să te-ntreb!* (interviuri), Târgoviște (1999); *Outer-Art* (album de artă), *Cântece de mahala, In seven languages* (poeme), Oradea, 2000; *A Unifying Field In Logics. / Neutrosophy. Neutrosophic Probability, Neutrosophic Set, and Neutrosophic Logic*, SUA (2000). Am editat, printre altele: *Second International Anthology on Paradoxism* (cuprinzând 100 scriitori de pe glob), și *Third International Anthology on Paradoxism* (distihuri paradoxiste de la 40 poeți de pe glob), Oradea (2000); în prezent editez volumul iv al acestei antologii internaționale - și oricine este invitat să contribuie, precum și un Dicționar al Scriitorilor Paradoxiști.

În matematică am generalizat logicile fuzzy, intuitivă, paraconsistentă, multi-valentă și logica dialetheistă la "logica neutrosofică" (numită și Logica

Smarandache în "Dictionary of Computing" de Denis Howe); în mod similar am generalizat mulțimea fuzzy la "mulțimea neutrosofică". Am propus extinderea probabilităților clasice și imprecise la "probabilitatea neutrosofică", ca un vector tridimensional ale cărui componente sunt submulțimi ale intervalului ne-standard $]0, 1+[$.

În fizica am emis ipoteza că nu există nici o barieră a vitezei în univers, adică viteza poate fi infinită (ipoteza Smarandache în "Dictionary of Physics" de Eric Weisstein), ipoteză foarte controversată.

În filozofie am introdus conceptul de "neutrosofie", ca o generalizare a dialecticii lui Hegel, care stă la baza cercetărilor mele în matematică și economie, precum "logica neutrosofică", "mulțimea neutrosofică", "probabilitatea neutrosofică", "statistica neutrosofică".

În literatură și artă am fondat în 1980 curentul de avangardă numit paradoxism, ca un protest împotriva totalitarismului, care are mulți adepți în lume. Constă în folosirea excesivă în creații a contradicțiilor, antitezelor, antinomiilor, oximoronelor, paradoxurilor. Am introdus "distihul paradoxist", "distihul tautologic", "distihul dual". Experimente literare am realizat și în drama "Patria de animale", unde nu există nici un dialog, iar în "O lume întoarsă pe dos" scenele sunt permutate dând naștere la un miliard de miliarde de piese de teatru distincte! Piese s-au jucat în România (Teatrul "I. D. Sârbu" din Petroșani, Teatrul "Thespis" din Timișoara), Germania (la Karlsruhe), și Maroc (la Casablanca, unde "Patria de animale" a obținut Premiul Special al Juriului Internațional).

La bibliotecile de la Arizona State University (Tempe) și University of Texas (Austin) sunt depozitate manuscrise, reviste, cărți, fotografii, casete, videocasete, privind activitatea mea creativă, în două colecții speciale, numite "The Florentin Smarandache papers".

Sunt membru al mai multor societăți științifice și literare din România și străinătate, și am primit premii pentru activitatea desfășurată.

8 cărți au fost dedicate activității-mi literare (dintre care "Estetica paradoxismului", de Titu Popescu, și "Un scriitor al paradoxurilor", de Ion Soare), și 21 de cărți matematice despre funcții, secvențe, paradoxuri, și - în ultimul timp - structuri algebrice Smarandache (de pildă seria de zece cărți ale profesoarei W. B. Vasantha Kandasamy de la Indian Institute of Technology din Madras).

2. SC: Sunteți un exilat sau un român în diaspora? (Va rog să definiți noțiunile "exilat" și "în diaspora").

FS: "Exilat", conform Dicționarului Explicativ al Limbii Române, înseamnă "pedepsit cu exilul, izgonit sau plecat din țara sa, aflat în exil; surghiunit" dar și "retras, izolat" în sensul figurativ.

"Diaspora", negăsit în DEX, înseamna în Larousse, "dispersiunea unui popor, a unor elemente ale sale, a unei comunități", iar după dicționarul american Webster, "împrăștierea unor oameni de origine comună, credință comună, etc.". Etimologic provine din greacă, și se referea la dispersarea evreilor după exilul babilonian.

La început am fost un exilat, plecat de nevoie; mi s-a dat un pașaport de la Inspectoratul de Miliție Dolj ca să scape de mine, devenisem un disident; vezi cele patru dosare ale Securității la adresa mea, însumând circa 880 de pagini: manuscrise și scrisori confiscate, telefoane ascultate, zile când mă urmăreau pas cu pas făcându-mi poze în anumite ipostaze (eu nici nu mi-am dat seama!... lucrau fin...), rapoarte seci despre activitatea mea și a celor care intraseră în contact cu mine; am descoperit, de pildă, un așa-zis prieten, căruia în vara lui '88 îi meditasem fiica gratuit la matematică, iar el, probabil drept mulțumire!, scria rapoarte despre mine la Securitate (Traian Nica); analog, un penticostal ce predica, vorba 'ceia, 'cuvantul lui Dumnezeu' în fața adunării, iar în spate predica informații securiștilor. Dar a fost și un profesor amabil de matematică, Nicolae Ivășchescu, ce a avut curajul să mă avertizeze chiar în acea perioadă: "vezi că ești urmărit de Securitate", fiindcă venise la el un colonel care i-a propus să mă invite la un restaurant anumit în Craiova, la o masă pregătită dinainte unde ar fi instalat un microfon, și să mă fi provocat la discuții dacă doresc să parăsesc țara și ce opinii aveam despre societate.

Desigur, am citit și date false la adresa mea în acele dosare, de pildă că posedam mașina Dacia 1300 (nici eu, nici părinții mei, ori socri, ori soția n-am avut nici un fel de mașină când trăiam în România), că în contul de la Romconsult București dețineam 3000 (trei mii) de dolari proveniți din salariul meu de fost profesor cooperant în Maroc (în realitate aveam de zece ori mai puțin în contul valutar de la Romconsult!) - vreau să spun date care se pot verifica, ori că m-a vizitat la Craiova traducătoarea mea Chantal Signoret în vara lui 1984 (însă noi niciodată nu ne-am întâlnit, am ținut doar o corespondență prin poștă), etc.; deci și acolo existau lucrători/informatori care-și făceau "lucrul" de mântuială.

Am recuperat copii ale acestor dosare prin Consiliul Național de Studiere a Arhivelor Securității din București, dar nu și manuscrisele pomenite în ele care ar fi fost compromițătoare la adresa regimului. Deși am insistat asupra acestora, nu mi s-a mai dat vreun răspuns...

În prezent mă consider în diaspora, am devenit cetățean american, dar păstrez și cetățenia română, m-am integrat noii țări, dar țin legături și cu românii de pretutindeni.

3. SC: Când a început exilul dvs. și de ce?

FS: Când am comis eroarea să mă întorc în țară din Maroc, unde lucrasem ca profesor cooperant, predând matematica în franceză la un colegiu din Sefrou (1982-4). Mă obișnuisem cu libertatea de acolo, cu stilul de viață occidental prin diversele contacte stabilite mai ales cu francofoni.

A fost, initial, un exil în propria țară, exil interior. Nu mă puteam reacomoda la restricțiile și mizeriile morale din România ceaușistă.

4. SC: Cum a fost începutul în țara în care v-ați exilat / v-ați aflat în diaspora? Ați fost primit cu brațele deschise, vi s-a pus totul la dispoziție sau a trebuit să lucrați din greu, să vă refaceți studiul, sau să dați diferențe, etc. ca să puteți să vă exersați meseria?

FS: Acomodarea a fost dificilă, America un șoc. Problema limbii, pe care nu o stăpâneam, carnetul de conducere – fără automobil în vestul Statelor Unite esti mort -, n-aveam nici o cunoștință la care să stau ori apelez. Stilul de căutare a unui loc de munca diferit, asigurările (medicale, de circulație), însăși închirierea unui apartament, sistemul pensiilor... toate fiind neobișnuite pentru mine.

Dar m-a ajutat fundația de emigranți "Tolstoy", de la numele celebrului scriitor rus, și în special un român ardelean care lucra acolo, Ioan Nicoara, cu care m-am împrietenit ulterior, plus colegii mei de muncă de la Honeywell, dintre care un inginer mormon Chuck Clifton a organizat o festivitate "Welcome to America" la el acasă când mi-a sosit familia (soția și doi copii) din țară, iar colegii din departament ne-au donat îmbrăcăminte și mobilier.

Am citit că, într-un mic orașel american, pentru o familie de noi sosiți, comunitatea obștească a organizat chiar o... paradă!

5. SC: Considerati ca exilul a avut o semnificație aparte?

FS: Pentru mine da. Am învățat enorm despre felul de viață vestic, am căutat să m-adaptiez cât mai bine (darwinismul social!), dar am menținut legături cu românimea. Mi-am putut desfășura activitățile de colaborare cu cercetători și scriitori de prin întreaga lume. America ne oferea un alt orizont, foarte larg, deschis.

6. SC: V-a fost vreodată rușine că sunteți român? Poate un președinte, un șef de stat să vă redea mândria de a fi român? (Mă refer la afirmația d-ului Emil Constantinescu, care într-un interviu pe care mi l-a acordat în 1998 spunea că prin venirea domniei sale ca președinte al României, ne-a redat "mândria de a fi români").

FS: Nu. "Rușinea de a fi român" a fost o propagandă anti-românească făcută metodic de cercuri revizioniste care căutau subminarea conștiinței naționale, destrămarea țării prin mijloace morale, psihologice, dezicerea de origini. Dacă unii țigani din România mâncau lebede prin parcurile din Viena, nu înseamnă că toți românii fac același lucru, așa precum dacă o femeie americană și-a omorât proprii ei copii nu înseamnă că toate americancele procedează identic, ori dacă huliganii englezi au bătut și omorât spectatori italieni pe stadionul de fotbal din Bruxelles nu rezultă că toți englezii sunt criminali.

A fost (și mai este oare?) o politică anti-românească, dibaci orchestrată în stigmatizarea unui întreg popor prin faptele câtorva indivizi.

Cum s-a ne fi redat Emil Constantinescu mândria de a fi român: prin semnarea în 1997 a umilitorului tratat cu Ucraina în care renunță de bună voie la teritorii românești precum Bucovina de Nord și Basarabia, legitimând nedreptul Pact Ribbentrop-Molotov, ba renunțând și la Ținutul Herța și Insula Șerpilor neprevăzute în acel tratat?! Iar, paradoxal, D-I Constantinescu se născuse chiar în Basarabia (la Tighina)!

7. SC: De un exil în masă al românilor se poate vorbi după 1947, când foarte mulți români au parasit țara. Au apărut o serie de organizații ale românilor în exil, atât în diferite țări europene cât și în SUA, care au încercat într-o oarecare măsură să arate Occidentului situația gravă în care se află poporul român. Considerați că se poate vorbi de o politică a exilului românesc?

FS: Da. Publicațiile exilului au arătat în mod susținut acest lucru, în primul rând ziarul "Cuvântul românesc" din Canada, care ocupa un loc principal în presa din străinătate înainte de 1989, dar și celelalte: Micro-Magazin, Lumea Liberă, Universul, Luceafărul românesc, Dialog, Clipa, Meridianul românesc, etc.

De un pronunțat exil românesc se poate vorbi și după 1989... când, în numai un deceniu de la Revoluția din decembrie, au părăsit țara circa 800 000 persoane, în special tineri. Ca urmare, statisticile arată că populația Romaniei scade (asta și din cauza diminuării drastice a natalității datorită nivelului redus de trai) și îmbătrânește, iar raportul dintre numărul salariaților (circa 4,6 milioane) și al pensionarilor (circa 6,2 milioane) este de 0,75, spre deosebire de 2,57 cât era înainte de '89.

8. SC: A avut exilul românesc vreun rol în ameliorarea situației din țară înainte de '89?

FS: Cred că da. Eu am emigrat la începutul lui septembrie 1988 și, cât am stat în lagărele de refugiați politici din Istanbul și Ankara primeam gratuit diverse publicații românești, unde am citit despre luările de poziție ale multor oameni politici din exil: Traian Golea din Florida, pictorul Ioan Nicoară din Arizona, George Duma din California, Ion Solacolu din Germania, etc.

9. SC: Ce rol a avut biserica în exil și ce rol ar trebui să aibă astăzi?

FS: Să ajute pe noii veniți, să unească frații întru credință. La biserică ne adunăm duminicile ori în zile de sărbători religioase, ne mai consolăm între noi. Bisericile constituie și un mijloc de păstrare a tradițiilor, culturii.

10. SC: În Suedia există și astăzi biserici în paralel, adică o biserică cu reprezentanți ai Patriarhiei de la București și alta cu reprezentanți ai Patriarhiei de la Constantinopol, de exemplu. Cum vedeți această situație? Considerați că parohiile care nu țin de București ar trebuie să se unească cu Patriarhia? Dacă da, de ce? Dacă nu, de ce nu?

FS: Această problemă este discutată de zeci de ani, fără să se fi ajuns la vreo soluție, și probabil că se va mai discuta încă zeci de ani. Aceasta este părerea și a Rev. Pr. Theodor Damian din New York. Știu cazuri când, înființându-se o biserică, dacă o Patriarhie nu vroia să-o accepte din oarecare motive, enoriașii apelau să fie luați sub tutela altei Patriarhii. O situație recentă s-a întâmplat în Sydney, Australia, oraș prin care am trecut vara aceasta și-am întâlnit români de la Societatea Culturală "Mihai Eminescu", unde o nouă biserică ortodoxă,

înființată de D-I G. M. Vărieșescu, a fost acceptată de o Patriarhie Macedoneană! Și, uite-n acest fel, s-a ajuns la mai multe Patriarii.

Când locuiam în Tucson, Arizona, deoarece nu aveam o biserică ortodoxă românească, mergeam la cea grecească. Iar în Phoenix, Arizona, exista o biserică ortodoxă siriană, la ale carei slujbe participau și ruși, români, etc. cu slujba în limba engleză. Dar în Phoenix există și biserica "Sfântul Ioan Botezătorul" cu slujba în limba română.

11. SC: M.S. Regele Mihai și familia regală s-au angajat în a sprijini România pentru intrarea în structurile NATO (s-a realizat deja) și UE. Cum vedeti aceasta?

FS: Desigur, un lucru pozitiv. Recent a avut loc ratificarea de către Senatul SUA a Protocoalelor de aderare a României la NATO.

Iar, la summit-ul Uniunii Europene din 19-21 iunie, la Porto Carras din Salonic, Grecia, s-a decis că România și Bulgaria vor fi acceptate în UE în 2007, dar până atunci, în 2004, Romania trebuie să încheie tratatele de aderare. Una din cauzele întârzierii țării noastre a fost cea economică: neprivatizarea tuturor întreprinderilor, inflația, corupția. De aceea am ratat și primul val al intrării, din care au făcut parte: Letonia, Estonia, Lituania, Cipru, Malta, Ungaria, Polonia, Slovacia, Cehia, și Slovenia.

12. SC: Este posibilă o reinstaurare a monarhiei în România?

FS: Nu cred, omenirea converge spre republici, iar monarhiile - ce încă mai rezistă - sunt fie decorative (de pildă în Anglia, unde primul ministru și parlamentul conduc), fie totalitare (precum în unele țări din lumea a treia).

13. SC: Cum apreciați situația politică-socială-economică din România astăzi la aporape 14 ani de la căderea regimului Ceaușescu?

FS: Perioada de tranziție nu s-a încheiat, vechi concepții mai persistă. Tineretul a emigrat cu sutele de mii în Occident, iar cei plecați la studii în străinătate nu se mai întorc (decât în rare cazuri). Un exod de creiere s-a produs. România a fost transformată dintr-un producător într-un consumator. Corupția la nivel înalt își pune amprenta pe situația generală. Locurile de muncă s-au împutinat enorm prin închiderea atâtor întreprinderi, combinate, instituții.

Circulă, pe vremea lui Ceaușescu, un banc (iată paradoxismul în folclor) referitor la situația precară de atunci din țară:

Pesimistul zicea:

- Mai rău de-așa nu se poate!

Iar optimistul răspundea:

- Ba se poate!

[Și, într-adevăr, din păcate se poate: situația actuală din România...]

14. SC: M. S. R. Mihai vorbea într-un interviu pe care mi-l acorda în 1994 despre greutatea "schimbării comuniste" în România. Considerați că autoritățile și

populația în general și-au schimbat mentalitatea comunistă?

FS: Nu toți, consider că trebuie să treacă cel puțin o generație pentru adaptare la condițiile de piață liberă, de concurență (adesea acerbă). Persoanele în vârstă se obișnuiesc mai greu la schimbări. Dar s-a format și o categorie de cameleoni, oportuniști ce se dau după cum bate vântul ori de unde vin banul!

15. SC: În timpul regimului Ceaușescu populația din România a fost instigată împotriva românilor care erau în exil. Și după căderea lui Ceaușescu s-a continuat o instigare împotriva românilor din afara granițelor. Considerați că s-a schimbat atitudinea autorităților și a populației în general, față de românii care trăiesc în afara granițelor?

FS: Parțial s-a schimbat. Dar sunt destui români în țară care manifestă antipatie pentru noi, cei din exil, fie din cauza nivelului de viață mai ridicat în Occident, fie din motive politice, ideologice. S-au format găști literare, artistice - susținute financiar de oculte ostile neamului nostru - care se laudă ei între ei, se premiază între ei - à la Caragiale!, și boicotează pe alții.

Un diletant plin de ifose, Paul Cernat, ponegrește scriitori din exil prin reviste literare pe care nu le mai cumpără nimeni - se găsesc de vânzare doar la Muzeul Literaturii din București, în vreme ce acest ins fără realizări prea-marește indivizii din gașca lui; se conturează în România o cultură de clan. Sunt ei plătiți să-l înjure și pe Eminescu, deci ce să mai vorbim! Este semidoct acest Cernat (afirmă despre mine că sunt în Arizona la Universitatea New Mexico; dacă ar învăța niscai geografie elementară ar vedea că Univ. New Mexico este evident în Statul New Mexico nu în Statul Arizona!)... Cică reviste obscure și mai puțin obscure mă ridică în slăvi (asta-i e lui ciudă!): păi, Observatorul Cultural la care publica el recenzii leșuite este la fel de obscură; în 16 ani de exil n-am văzut-o nici măcar citată prin presa de exil pentru că nu interesează pe nimeni. Mă întreb ce fel de revistă de trei lulele poate fi Observatorul Cultural care publică informații nedocumentate, false, roase de invidie ale unui veleitar de teapa lui Cernat?! Minte că aș fi membru al Academiei Dacoromane (eu n-am depus niciodată vreo cerere de aderare), iar în privința Securității exista 4 (patru!) dosare la adresa mea, se pot verifica prin CNSAS, eu am și obținut copii după ele, dar câte dosare are el? Fiindcă, după Revoluție se dau toți democrați de... mucava!

Cum să se îndrepte situația când printre senatori sunt foști securiști, sau chiar hoți de drept comun, precum de pildă George Pruteanu... Păi, în țările dezvoltate, persoanele cu cazier juridic sunt îndepărtate din posturi politice - mass media cășună asupra lor... Fiindcă a desemna un hoț drept senator, este echivalent cu a pune un lup paznic la stână!

16. SC: Considerați că românii din afara granițelor au anumite obligații față de țara de origine? Dacă da, de ce și care sunt aceste obligații?

FS: Românii de pretutindeni trebuie să susțină prin toate mijloacele cauzele țării, iar prin activitatea lor (la locul de muncă, sau în creația artistică, științifică) ei

trebuie să creeze o imagine favorabilă României în străinătate.

17. SC: Care considerați că este rolul celor aflați în afara granițelor la dezvoltarea României pe toate planurile: politic, cultural și economic?

FS: Să investească în România, să colaboreze și ajute românii de pretutindeni. Trebuie, totuși, o unificare a exilului, prea este divizat din motive politice, ideologice, religioase.

18. SC: Ar trebui ca statul român să folosească cunoștințele și practica românilor care trăiesc în afara granițelor?

FS: Desigur. Românii din diaspora ar putea constitui o punte, sau trambulină chiar, spre conexiunile României cu celelalte țări în toate planurile, deoarece găsești compatrioți de-ai noștri lucrând prin toate sectoarele de activitate ale țărilor de adopție.

19. SC: Considerați că actuala conducere a României are, la rândul ei, obligații față de originarii români care se află în afara granițelor României? Dacă da, ce obligații? Dacă nu, de ce nu? (Mă refer la cei care au plecat de pe teritoriul României între 1947-1990.)

FS: După cum transmite Agenția Rompres, Titus Corlatean, noul secretar de stat, a declarat la Palatul Victoria că autoritățile de la București vor elabora o strategie de susținere a comunităților românești de peste hotare - indiferent de perioada când au emigrat. Există și un Departament de Stat pentru Românii de Pretutindeni, care acționează pentru sprijinirea minorităților românești din Balcani, dar preocupându-se și de diaspora românească, având ca director pe Eugen Popescu.

La fel procedează și alte țări, de pildă Ungaria are un ministru al emigranților. Aflăm, de pildă, dintr-un comunicat al D-lui Mugurel Stănescu, atașat al Ambasadei Române din Washington D. C., că în data de 2 septembrie 2003, în Aula Magna a Universității "Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca, va avea loc deschiderea festivă a Concursului de limbă și literatură română "Mihai Eminescu" - etapa internațională, la care sunt invitați să participe elevi ai comunităților românești din 19 țări: Albania, Macedonia, Bulgaria, Uniunea Serbia-Montenegro, Republica Moldova, Ucraina, Ungaria, Austria, Australia, Argentina, Canada, Franța, Germania, Grecia, Israel, Italia, Turcia, Spania, S. U. A. Acțiune lăudabilă pentru menținerea limbii și spiritualității românești în lume.

20. SC: Ajutorarea României de către originarii români, astăzi cetățeni ai altor state, prin diverse acțiuni în favoarea României ar putea fi interpretată ca o manifestare de dublă loialitate?

FS: Indiferent cum ar fi considerată, nu văd ce ar fi rău în asta? Fiecare comunitate procedează similar, adică întreținând legături și ajutând cetățenii

din/sau țara nativă.

21. SC: Românii aflați în afara granițelor României ar trebui să lucreze voluntar pentru România, sau ar trebui să fie retribuiți pentru activitatea depusă, așa cum sunt și ambasadorii și trimișii speciali ai României în alte țări?

FS: Depinde, se înțelege, de funcțiile îndeplinite. Cei care ar lucra pe la misiunile românești din străinătate ar trebui plătiți. Guvernul ar putea sponsoriza și unele publicații, posturi de radio sau televiziune românești din diaspora. Desigur, există Radio România Internațional, care transmite de la București și este interceptat în străinătate, cu personal înzestrat: Maria Minciu, Marilena Gheciu, Ioana Nițescu, etc. Am avut ocazia să colaborez cu dumnealor.

Țin minte ce mă bucuram în Phoenix când A. Buhoiu prezenta la televiziune un program de-o ora în limba română, duminică după-amiază! Ne strângeam mai mulți români la D-I Nicoară, ba invitam și alte naționalități din oraș, colegi de muncă sau prieteni, să ne admire cântecele și costumele populare. Așa l-am revăzut odată pe Dem Radulescu într-un sketch despre noua societate formată în România din tot felul de investitori. Sau în Chicago am vizionat un canal TV ce transmitea în românește, iar în Toronto un post de radio, etc.

22. SC: Ce funcții credeți că li s-ar putea acorda originarilor români, cetățeni ai altor state astăzi?

FS: Consider că funcțiile pe la ambasadele, consulatele, centrele culturale românești din străinătate, precum și reprezentanți sau parteneri în afară ai unor firme românești.

23. SC: Ce mai doriți să adăugați.

FS: Despre "oximoronul genetic" la români - cele două euri ale romanului, obsesie a lui Laurențiu Ulici în cartea-i postumă "Mitică și Hyperion", și despre, citând pe Vasile Andru: "viciile de fond ale firii românești, impasul creativității românești și a politicii românești, incapacitatea de a valoriza elanurile minții și energiile naționale, incapacitatea de 'a produce relații' " (eseul "Mutat la Domnul", în Luceafărul, p. 12, Nr. 17, 7 mai 2003). Ca să nu mai amintim și de ura sau disprețul românului față de român întâlnită și în exil...

15 august 2003

GOD DOES PLAY DICE!

Ovidiu Bufnilă:

How do you define your mission of writer?

Florentin Smarandache:

I have no mission, for me writing is a hobby.

OB: What do you think about the idea of science of the fiction?

FS: The *probable world* from today's literary fiction could become the *real world* of tomorrow.

OB: How do you feel in the role of webmaster of the international avant-garde called paradoxism?

FS: Of course, I cannot feel other than very... paradoxist!

OB: Is the mathematical science a multiplier of the poetry?

FS: Yes and no. Yes, when taking in consideration the algorithmic impact that mathematics have in creation of cyber-poems using fixed rules, charts, combinatorics, and computer programs – see, for example, my paradoxist / tautological / dualistic distichs. No, when poetry comes from soul and feelings. Yes is for the hardware part of a poem, no is for the software one.

OB: Is the poet Florentin Smarandache a constructor of worlds? In what fashion?

FS: I am a constructor of impossible worlds, as impossible as possible!

OB: As a mathematician and poet in the same time what does Florentin Smarandache believe about being? Is it in functioning or in setting?

FS: Both.

OB: Is God a good mathematician? If so, why do you believe that?

FS: God was a good mathematician within classical sciences, where anything could be determined, when Einstein said "God doesn't play dice". But now, with modern logics, with quantum physics and chaos theory, with indeterminism, God modernized too, and one can paraphrase that God does play dice!

“TOTUL ESTE POSIBIL, CHIAȚ ȘI IMPOSIBILUL!”

(Interviu cu Florentin Smarandache, întemeietorul Paradoxismului)

Florentin Smarandache s-a născut la 10 decembrie 1954, la Bălcești, Vâlcea. Este de profesie informatician.

Între anii 1982-1984 activează ca profesor de matematică în Maroc.

Persecutat pe motive politice, este dat afară din învățământ. Fuge din țară în anul 1988, ajungând în Turcia. După 2 ani de lagăr, emigrează în S. U. A., unde trăiește și în prezent. Este profesor de matematică la Universitatea din New Mexico. Este celebru în Teoria Analitică a Numerelor prin noțiunile care-i poartă numele, Funcții și secvențe Smarandache. Își leagă destinul de o nouă mișcare avangardisă, Paradoxismul.

Tudor Negoescu:

– Stimat d-le Florentin Smarandache, sunteți recunoscut drept întemeietorul, sufletul Mișcării Literare Paradoxiste. Cum a apărut această mișcare cu caracter neoavangardist?

Florentin Smarandache:

– La începutul anilor `80, supărat pe lume, m-am retras în studiul matematicii. Dar mi-am dat seama că nu puteam protesta împotriva totalitarismului prin intermediul cifrelor, ecuațiilor și figurilor geometrice. Aveam nevoie de o defulare; și am găsit-o în scris.

Paradoxismul a pornit ca un protest anti-totalitar împotriva unei societăți închise, România anilor 1980, unde întreaga cultură era manipulată de un singur grup. Numai ideile lor contau. Noi, ceilalți, nu puteam publica aproape nimic. Eram tratați ca niște marionete. Era o situație umilitoare.

Ermetismul acestei societăți mă adusese la disperare! Și-atunci am zis: hai să facem literatură... fără a face literatură! Să scriem... fără să scriem nimic.

Tudor Negoescu:

- Cum e posibil așa ceva? Vreți să
detaliați ?

Florentin Smarandache:

- Cum? Simplu:

literatura-obiect. "Zborul unei păsări", de pildă,
reprezenta un "poem natural", care nu mai era nevoie
să-l scrii, fiind mai palpabil și perceptibil decât
niște semne așternute pe hârtie, care, în fond, ar fi
constituit un "poem artificial": deformat, rezultat
printr-o traducere de către observant a observatului,
iar orice traducere falsifică într-o anumită măsură.

"Mașinile uruind pe străzi" era un "poem citadin",
"țărani cosind" un "poem semănătorist", "visul cu
ochii deschiși" un "poem suprarealist", "vorbia în
dodii" un "poem dadaist", "conversația în chineză
pentru un necunoscător al acestei limbi" un "poem
lettrist", "discuțiile alternante ale călătorilor,
într-o gară, pe diverse teme" un "poem postmodernist"
(inter-textualism).

O clasificare pe verticală? "Poem vizual", "poem
sonor", "poem olfactiv", "poem gustativ", "poem
tactil".

Altă clasificare în diagonală: "poem fenomen (al
naturii)", "poem stare sufletească", "poem
obiect/lucru". În pictură, sculptură analog – toate
existau în natură, de-a gata.

Deci, un protest mut am făcut!

Mai tarziu, m-am bazat pe contradicții. De ce? Pentru
că trăiam în acea societate o viață dublă: una
oficială – propagată de sistemul politic, și alta
reală. În mass-media se promulga că "viața noastră era
minunată", dar în realitate "viața noastră era
mizerabilă". Paradoxul în floare! Și atunci am luat
creația în deriziune, în sens invers, sincretic.

Astfel s-a născut paradoxismul. Bancurile populare, la
mare vogă în "Epoca" Ceaușescu, ca o respirație
intelectuală, au fost surse de inspirație superbe.

"Non"-ul și "Anti"-ul din manifestele-mi paradoxiste
au avut un caracter creativ, nicidecum nihilistic (C.
M. Popa). Trecerea de la paradoxuri la paradoxism a
descriș-o foarte documentat Titu Popescu într-o carte
clasică asupra mișcării: "Estetica paradoxismului"
(1994). Pe când I. Soare, I. Rotaru, M. Barbu, Gh.
Niculescu au studiat paradoxismul în opera mea

literară. N. Manolescu se exprima despre un volum de versuri al meu că este "în răspăr".

Tudor Negoescu:

–Cu ce alte înfăptuiri se mai poate mândri Mișcarea Paradoxistă?

Florentin Smarandache:

– În 1993 am efectuat un turneu paradoxist în Brazilia pe la universități și asociații literare, cu multe conferințe. În decursul a 20 de ani de existență a paradoxismului, s-au publicat 25 de cărți și peste 200 comentarii (articole, recenzii, note), plus 3 antologii internaționale cuprinzând circa 300 scriitori de pe glob, cu texte în diverse limbi. Anul acesta, în decembrie, voi edita cea de-a patra antologie internațională de literatură paradoxistă. În paginile ei își vor găsi locul și câțiva autori din România, care au îmbrățișat ideile Paradoxismului, trei dintre ei fiind chiar craioveni de-ai noștri!. În SUA editez revista "The Paradoxist Literary Movement Journal"(multilingvă).

Tudor Negoescu:

– Ce mentori, ce modele artistice ați avut, d-le Smarandache?

Florentin Smarandache:

- Unii comentatori mă văd ca pe un continuator al unor Tristan Tzara, Urmuz, Adrian Maniu, Jacques Prevert, Eugen Ionesco, că aș practica o artă a absurdului, că aș fi un exorcist al ideii de literatură! Eu declar că nu am avut un premergător care să mă fi influențat, ci m-am inspirat din situația pe dos care exista în țară. Am pornit din politic, social, și treptat am ajuns la literatură, artă, filozofie, chiar știință. Prin experimente bazate pe contradicții s-au adus termeni noi în literatură, artă, filozofie, știință, chiar și noi proceduri, metode, algoritmi de creație. Într-unul dintre manifeste propusesem deturnarea sensului, de la figurat la propriu, interpretări în contra-sens ale expresiilor și clișeele lingvistice, etc.

Tudor Negoescu:

– Un critic avansa ideea că dvs. ați propune, mai degrabă” o nouă dezordine” în lumea artelor. Cum comentați?

Florentin Smarandache: - Căinii latră, caravana trece. Adevărul e că toți care propuneau un stil nou provocau o aparentă nouă dezordine. Vezi cubiștii, futuristii, minimaliștii, supremațiștii (Malevich), constructiviștii (Kupka, Gabo, Rodchenko), deconstructiviștii (în arhitectură), barochiștii, orphiștii, populiștii, Arta Op(tică) (Vasarely), Pop Art și asamblisții (Andy Warhol, Wayne Thiebaud, Roy Lichtenstein), conceptualiștii, abstracționiștii. Chiar și încercări mai puțin cunoscute precum, de pildă, rayonismul (Larionov, Goncharova), bazat numai pe raze liniare de lumină în pictură, a trezit interesul unui Kandinski.

Îmi plac experimentele, sînt înnebunit după ele; iar, de aici, se ajunge la debalansare, și iar la un echilibru în dezechilibru. Nimic nu poate rămîne static. Am admirat mișcările de creație, și le-am citit regulile nu pentru a le urma, ci a le încălca. Precum Chaim Soutine, peintre maudit, între cele două războaie, de la Ecole de Paris, care își distrugea periodic pânzele, așa îmi păstrez eu nepicturile. Pictura involuntară mă preocupă, fiindcă arta voită (cu tendință sau fără) e artificială, nesinceră, nespontană.

Tudor Negoescu:

– Care este destinul unui scriitor de limba română în străinătate?

Florentin Smarandache:

- Vorbind despre destin l-aș aminti pe P. Pandrea care, în eseul “Sociologia și metafizica Olteniei” făcea remarca: “Noi suntem olteni, peste acest destin nu se trece!” Ca scriitor de limba română, în străinătate nu prea ai destin, te poți rata foarte ușor. Nu prea ai șanse. Doar să scrii pentru o mărunță gazetă a diasporei românești, și, cu mici excepții, nu se poate trăi din literatură. Dar eu sunt optimist. Mă bazez pe voiciunea inteligenței oltenești, pe ambiția specifică oltenilor și pe șansa de a trăi în lumea liberă!

Încerc să-mi traduc operele în engleză, să iau contact cu scriitori de prin diverse țări, să am cărți în cât mai multe biblioteci mari. Îmi construiesc sigur destinul.

Tudor Negoescu:

- Deci, cum vă simțiți în America?

Florentin Smarandache:

– Parafrazându-l pe Petre

Roman aş zice că mă simt ca dracu. Adică, serios acum, mă simt foarte izolat. Fierb în suc propriu! În oraşelul actual, Gallup, n-am nici-o comunitate românească, în afară de familia mea. Mă mai salvează activitatea universitară, cât de cât. În timpul liber stau călare pe telefon şi pe calculator. Trimit de zor mesaje prietenilor şi rudelor din ţară. Aş vrea să am confortul american, dar să trăiesc printre prietenii mei din România. Le duc dorul.

Tudor Negoescu:

– Ca matematician, ce definiţie daţi Paradoxismului?

Florentin Smarandache:

– Rezumând, aş spune: Totul este posibil, chiar şi imposibilul!

Tudor Negoescu:

– Când trăiaţi în ţară, eraţi un fan recunoscut al echipei de fotbal Universitatea Craiova. Ce mai ştiţi despre ea?

Florentin Smarandache:

– Mă îngrijorează, chiar sunt mâhnit când aflu de la prieteni că echipa fanion a Olteniei a ajuns ciuca bătailor într-un campionat, nici el prea serios. Leii din Bănie au ajuns nişte mâţe jigărite. Am auzit că ne bat acum până şi blajinele echipe moldovene, altădată victime sigure în meciurile cu noi. Păcat!

Tudor Negoescu:

– Vă mulţumesc pentru amabilitatea dvs, şi vă doresc succes în lupta cu îngerul

paradoxist!

Florentin Smarandache:

– Și eu vă mulțumesc!

A consemnat Tudor NEGOESCU

Literatura și știința experimentală

(Interviu cu Adrian Lesenciuc)

Adrian Lesenciuc:

Domnule Smarandache, ce **nu** este paradoxismul?

Florentin Smarandache:

Paradoxismul **nu** este creația care nu se bazează în mod predominant pe contradicții, antiteze, antinomii, oximoroni, paradoxuri în literatură, artă, sau știință -

asta pentru a raspunde, în sensul întrebării Dvs., prin definiția negativă a curentului.

AL:

În contextul dezintegrării postmoderne, care e raportul paradoxismului cu marginalul și frangmentarul?

FS:

Nu știu în ce procent se vorbește despre 'dezintegrarea postmodernismului', dar experimentul, care-i componentă postmodernistă, va rezista întotdeauna. Știința, de pildă, verifică rezultatele teoretice numai prin experiment.

Și experimentele literare vor continua, într-o măsură mai mare sau mai mică. Desigur nu toate vor fi reușite, dar fără ele nu se concepe dezvoltarea domeniului respectiv.

Experiment înseamnă cercetare practică.

Paradoxismul se manifestă în destule sectoare ale sferelor sociale, politice, economice, literare și științifice. Contradicția este în firea omului.

Marginalul și frangmentarul, în anumite situații când concordă cu definiția paradoxismului, fac casă bună cu acesta.

AL:

În interiorul Mișcării Paradoxiste se manifestă deja două intenții (critice) diferite. Una dintre ele vizează exploatarea fecundă a paradoxului, cealaltă o neagă pe prima și se raportează la pastişă și oximoron. Încotro se va îndrepta literatura paradoxistă?

FS:

Eu nu am observat doua intentii critice diferite în paradoxism, cum spuneți. La ce și cine anume vă referiți?

Pastișa nu este procedeu paradoxist, ci o imitare sterilă. Desigur, pot fi unele cazuri când nuanța pe care o prezintă să fie antinomică [de pildă pastișare pentru a contrazice ori ironiza], dar în general nu.

AL:

Mă refeream la următoarele direcții:

a) pentru exploatarea paradoxului - domnii Titu Popescu și Florin Vasiliu (nu necesită explicații suplimentare);

b) pentru negarea paradoxului: domnul Ion Soare (negarea este exprimată deschis în "Paradoxism și postmodernism", în partea introductivă), respectiv D-I Janet Nică (în "Făt Frumox din lacrimă de paradox...", în care uzează de pastișă, de multe ori depășind acel prag al contrazicerii interne, generatoare de paradox).

Cred că întreaga intenție în critica paradoxistă se coagulează pe cele două nuclee despre care am amintit. Cei din interiorul mișcării aleg, de regulă, "calea regală" a exploatării fecunde a paradoxului; din exterior mișcarea se vede ușor deformat. În mod normal, ar trebuit să fie invers. Dar, paradoxal, vedem o imagine răsturnată a paradoxismului.

Eu sunt crescut în spiritul paradoxului. Conviețuiesc cu el. De aceea lupt pentru o exploatarea lui fecundă, și nu pentru abuzul prin oximoron (întâlnit și la d. Soare, și la d. Nică, de exemplu). Mai există o tendință, aceea de a copia modelul dvs. de poezie paradoxistă (distihul paradoxist, îndeobște) și de a crea, pe marginea ei, tot felul de împleticiri de limbă.

FS:

Ca în orice mișcare literară, există creații bune și creații mai puțin bune – totul depinde de creator.

De exemplu, câte creații suprarealiste slabe nu sunt?! Dar asta nu înseamnă că întreg curentul suprarealist al lui Breton este neimportant doar fiindcă unii sau alții n-au creat adecvat.

Distihul paradoxist este o nouă specie de poezie formată, evident, din doua versuri care se contrazic reciproc dar împreună au un sens unitar.

Deci, a scrie distihuri paradoxiste nu înseamnă a imita pe cineva, la fel cum a scrie sonete sau balade. Au apărut, pe lângă volumul meu "Distihuri paradoxiste" din 1998, și un volum al lui Doru Moțoc bilingv (română-engleză), iar în prezent un poet din India, B. Venkateswara Rao, are sub tipar un astfel de volum și mi-a cerut să-i fac o scurtă prefață.

La Antologia Paradoxistă, Vol. III, dedicată distihului paradoxist, au participat 40 de poeți din 15 țări cu texte în mai multe limbi. Dovada că stilul a atras.

Criticile la adresa paradoxismului, care la-nceput mă enervaseră, au sfârșit prin a face bine: promovându-l. {În Occident multe idei se lansează prin scandal provocat public.}

Uitasem de literatură, ocupat mai degrabă cu cercetări științifice datorită activității profesionale, și-a trebuit să răspund detractorilor, reînviindu-mi apetitul pentru paradoxism și publicând până la urmă patru antologii internaționale de care nu prea-mi faceam vreme înainte. Antologiile se pot descărca din situl: www.gallup.unm.edu/~smarandache/a/Paradoxism.htm.

Desigur, aceste atacuri se fac și din motive ideologice, politice, și mai ales de găști literare. Corupția din România s-a extins și în literatură mai rău ca niciodată!

Iar, conform neutrosofiei, care-i o generalizare a dialecticii, când o noua idee (sau mișcare literară, dacă vreți) se ivește, există trei categorii de persoane: unii care o acceptă, alții care o resping, și a treia categorie care-i indiferentă (nici n-o acceptă, nici n-o respinge, ci nu-i interesează). Aceste categorii sunt însă dinamice, și persoanele se mută de la o categorie la alta în timp conform noilor convingeri și ale evoluției ideii respective.

Cazuri cand toata lumea acceptă o idee se întâmplă numai în totalitarism, unde "acceptarea" se face cu forța, de frică, ori din oportunism.

Paradoxismul se manifesta și în știință, vezi de pildă Teoria Dezert-Smarandache (DSmT) din fuziunea informației, relevantă la nivel internațional (www.gallup.unm.edu/~smarandache/DSmT.htm).

Paradoxismul se întâmplă în mod natural, nu este o forțare, o falsificare. Nici o altă avangardă literară nu s-a întâmplat să fie folosită în știință.

Să dau un exemplu din cibernetică, robotică, privind fuziunea informației de pildă. Roboții dispun de sensori care transmit informații ce trebuiesc prelucrate, însă de multe ori aceste informații sunt contradictorii, conflictuale, paradoxiste deci într-un grad mai mare sau mai mic; fuzionarea acestor informații contradictorii (care este de fapt paradoxismul în știință)

era o problemă pentru vechile teorii Dempsetr-Shafer, Dubois-Prade, Smets, Yager, Zadeh (multimile fuzzy), etc. Robotul trebuie să fuzioneze/prelucreze/interpreteze aceste informații conflictuale și să ia singur o decizie. Aici se utilizează și paradoxismul.

Aplicațiile militare includ tragerea și directionarea unui proiectil la țintă (care este dirijat datorită sensorilor săi), ori prelucrarea imaginilor din satelit, etc.

[Pentru necredincioși, ori denigratori ai paradoxismului, pot pune la dispoziție și articolele matematice de folosire a paradoxismului (vezi situl DSmT

de mai sus) pe

care s-a întâmplat să le prezint eu și alții la conferințe internaționale în Australia (2003), Suedia (2004), la NASA (2004), la NATO (2005), în SUA (2005), Italia (2006) asupra Fuziunii Informației, unde am organizat sesiuni speciale asupra fuziunii informațiilor paradoxiste împreună cu cercetătorul francez Dr. Jean Dezert de la Office Nationale d'Etudes et Recherches Aéronautiques (ONERA) din Paris.]

Fără să mai vorbesc despre comentarea și definirea paradoxismului în reviste internaționale științifice, precum "Sciences et Avenir" din Paris (No. 135, Juin-Juillet 2003, p. 54), unde există și o notă de 1/2 pagină intitulată "La figure du paradoxisme" de Noemi Pizarosso. De altfel întregul număr este dedicat paradoxurilor în știință (matematică, fizică, economie, filozofie), care nu pot fi negate. Ele EXISTĂ.

Analog în revista internațională americană "Multiple Valued Logic", unde s-a publicat un articol de C. Le privind originea și trasaturile paradoxismului, June 2002, Vol. 8, No. 3, "Preamble to neutrosophy and neutrosophic logic".

Apelez la știință, pentru că literatura este privită derizoriu în multe cercuri, iar în Occident ce să mai vorbim! Un scriitor nu poate trăi din scris aici (doar 2-3% dintre ei), iar universitatea mea nu m-ar sponsoriza să merg la o conferință de literatură, dar la cele științifice m-a sponsorizat de nenumărate ori (chiar și-n China, de pildă, în 2002).

AL:

Daca ar fi sa-l credem pe Zenon, o **mișcare** (fie ea și literară), poate sta pe loc?

FS:

O mișcare literară poate sta și pe loc, poate și regresa. Curba evoluției și-a involuției are multe flexiuni și inflexiuni. Pentru a cita din poetul latin Virgiliu aș exclama: *viresque acquirit eundo* [se consolidează mergând]. E bine să fie în atenția contemporană, pozitiv sau negativ.

Conform lui Zenon, mișcarea săgeții în zbor este formată dintr-o infinitate de șederi pe loc! Deci, starea pe loc, acumulată, poate duce la salturi calitative.

AL:

În literatura română Ahile cel iute de picior poate întrece țestosul?

FS:

Depinde cum priviți acest paradox antic.

Dacă mergem pe diviziunea la nesfârșit a unui interval, răspunsul e nu.
Dacă însă privim infinitul ca parte de finit (pare neverosimil, dar o infinitate de puncte este cuprinsă într-un subinterval limitat la ambele capete), atunci răspunsul este da.

AL:

Filosoful Aurel Ion Brumaru afirma, undeva, că "*diavolul se ascunde în paradox*".
Îl putem crede, ținând cont de incertitudinea heisenbergiana, de gradul de acoperire al conturilor lui Mandelbrot, de monștrii lui Peano etc. Putem vorbi despre o dimensiune faustică a matematicianului?

FS:

"Diavolul se ascunde în paradox" – frumos a spus D-I Brumaru, metaforic.
Diavolul se ascunde și-n alte idei ori noțiuni, iar când dispare, idea își pierde farmecul.

Privind fractalii lui Mandelbrot sau axiomele lui Peano, acum prăfuite, aș zice să tragem cu chioarda ochiului la logicile actuale, începând cu logica fuzzy - unde nu mai avem de-a face cu adevăruri sută la sută, ci fracțiuni de adevăr – până la logica neutrosofică unde avem grade de adevăr, de fals, și de neutralitate (nici adevărat nici fals, ori amândouă în același timp).

Este pactul cu diavolul creației al cercetătorului în general, nu doar al matematicianului.

AL:

O ultima întrebare, paradoxală: Brașovul se vede de peste ocean?

FS:

Din păcate nu prea se vede. De fapt nici România nu-i în atenția internațională, iar când este focalizată apare negativ – probabil că sunt cercuri străine interesate să ne formeze o imagine necorespunzătoare... prezentând de pildă copii orfani români, Bucureștiul plin de câini vagabonzi, corupția politicianilor, prostituția tinerelor prin Turcia sau prin Occident, ori infracțiunile unor emigranți români în străinătate...

Gândirea pozitivistă¹

(Interviu cu Gabriel Stănescu)

Gabriel Stănescu: Epoca Luminilor a stabilit paradigma de gândire a epocii noastre bazată pe atotputernicia științei și caducitatea religiei. Odată cu revoluția științifică și cu apariția pozitivismului comtian credeți că e necesară, ca alternativă, statuarea unei gândiri religioase în sensul întoarcerii omului contemporan la valorile morale și spirituale primordiale?

Florentin Smarandache: Luminismul, ca gândire rațională, a inclus protagoniști atât atești cât și deisti, atât materialști cât și idealști. Epoca Luminilor s-a debarasat de obscurantismul

religios, dezvoltând știința și răspândind cultura (făcând „lumină”), dând reprezentanți de renume mondial: Voltaire, Montesquieu, J. J. Rousseau, Diderot (enciclopedist), Lessing, Herder, Schiller, Goethe, etc. Pozitivismul se limitează la faptele pozitive, confirmate de experiență.

Cunoașterea este restricționată la senzații și trăiri. Neopozitivismul, înrudit cu pragmatismul și operaționismul, cuprinde ca variante: filozofia analitică, empirismul logic, și pozitivismul logic. Eu aş pleda pentru logicele moderne, în expansiune actuală: intuitivă, paraconsistentă, modală, fuzzy, neutrosifică.

Auguste Comte (1798-1857), fondator al pozitivismului dar și unul din întemeietorii sociologiei ca știință separată, a cerut înlocuirea creștinismului printr-o religie a umanității. El prefera ordinea, ierarhia. Gândirea lui converge de la studiul teologic, trecând prin cel metafizic, spre raționamentul științific („Legea celor trei stadii ale dezvoltării progresiste a gândirii umane”). Apropos, din curiozitate, există un current, numit „luminism” și-n artă, referitor la efectele de lumină (de clar-obscur) în pictură, vezi de pildă Caravaggio, pictor italian (1571-1610), care folosește în mod paradoxist contraste puternice de umbră și lumină, de exemplu în scena „Cele șapte opere de binefacere” din 1607.

Privind religia, politicienii uzează de puterea și influența ei în scopuri politice (de exemplu pentru câștigarea alegerilor). Sunt și în ziua de astăzi reverenți care

---

¹ În fotografie F. Smarandache la un muzeu în Indonezia (2006).

folosesc religia pentru manipularea conștiințelor, sau au transformat-o într-un profit personal. Citez din memorie un fragment din jurnalul lui G. Stănescu: „...religia este un *business*, clericii reușesc să stoarcă de la evlavioși odată cu lacrimile și banii necesari”. Pentru a atrage tineretul la credință se folosesc diverse tertipuri: de pildă muzică rock cu texte despre... Dumnezeu! Sau documentare TV privind case bântuite de moroi, strigoi care însă dispar, bineînțeles!, după ce preotul le sfințește!

Deoarece am citit recent despre o religie, numită ciudat „scientologie” (!), înființată de scriitorul de *science-fiction*, L. Ron Hubbard (1911-1986), în care spiritul (thetan), mintea, și corpul conviețuiesc în armonie, dar meditând și asupra seriei de cărți pragmatice americane „*How to do...*” (Cum să faci...) consider c-ar trebui statuarea unei gândiri religioase practice, precum psihologia practică și filozofia practică.

Gabriel Stănescu: Cum se explică faptul că, cu toate progresele incontestabile înregistrate de știință în secolul XX, omul a devenit mai nefericit decât strămoșul său din societățile arhaice.

Florentin Smarandache: În ziua de azi omul este mai pretențios, mai răsfățat, mai nemulțumit. Concurența este mai aprinsă. Acum vreo zece ani scrisesem câteva distihuri paradoxiste pe această temă, iată-le:

nefericire (1)

fiecare tinde
spre ceea ce nu poate

nefericire (2)

fiecare crede că este mai bine
acolo unde nu este

nefericire (3)

fiecare consideră că ceea ce n-are
este mai bun decât ce are

Gabriel Stănescu: Care sunt deosebirile dintre experiența religioasă și cea științifică și care sunt consecințele acestor deosebiri în existența noastră cotidiană?

Florentin Smarandache: Dacă ar fi să-l citez doar pe filozoful și poetul Lucretius (c. 98-55 î.C.) privind experiența religioasă: „*tantum religio potuit suadere malorum*” (din lucrarea sa *De natura rerum*), religia a putut conduce omul să comită atâta rău – referitor la crimele/războaiele produse în numele credințelor, care, din păcate, continuă... Titus Lucretius Carus opune morala epicuriană, bazată pe plăceri naturale și necesare, credinței în zei. Dar și aserțiunea lui G. Ripley (1471) că știința este *aqua vitae* (apa vieții). Confortul material îl avem

datorită științei, liniștea sufletească o putem obține prin meditație religioasă – aceasta-i deosebirea în existența noastră cotidiană: între trup și spirit.

Deși contradictorii, noțiuni chiar disjuncte, experiența religioasă și cea științifică se intersectează: „*Orice om, în teroare sau consolare, simte un sens al religiei*”, afirma James Harrington. Așadar, paradoxalmente, și... ateii! Iar Wernher von Braun : „*Voi libera omul din lanțurile rămase, lanțurile gravitației care-l țin legat de această planetă. Îi voi deschide porțile raiului.*”(!)

Gabriel Stănescu: Cum interpretați aserțiunea lui Malraux potrivit căruia omul secolului XXI va fi religios sau nu va fi deloc?

Florentin Smarandache: Se-nțelege că omul secolului XXI va fi salvat prin religie. Dar nu trebuie să luăm butada scriitorului și omului politic francez André Malraux, autorul criticelor „Vocile liniștii” (Les voix du silence, 1951), care-a trăit în sec. XX, ca pe-o dogmă [Malraux nu este Oracolul din Delphi!], și-mi permit să judec printr-o prismă a logicilor aplicate, contemporane. De exemplu, conform logicii neutrosofice, care-i o generalizare a logicii *fuzzy* a lui Zadeh (în mod special a logicii *fuzzy* intuiționistice dezvoltată de Atanassov), o idee (mai ales din domeniul umanist) are un procent de adevăr, unul de fals, și altul nedeterminat (nici adevărat nici fals, ci cumva neutru sau necunoscut). Aserțiunea lui Malraux are un sâmbure de adevăr, dar și un mare procent de falsitate (vezi, de pildă, mărirea dezinteresului contemporan al europenilor occidentali față de credință – bisericile, catedralele, templele au devenit mai degrabă muzee pentru turiști!). Inșă, aceste trei componente (adevăr, fals, neutru/nedeterminat) sunt într-o dinamică permanentă, crescând sau descrescând și menținându-se ca într-o balanță.

15 martie 2007

"RĂMÂN EMIGRANȚII FIDELI VALORILOR CULTURII LOR DE ORIGINE?"

(Chestionar de Gabriel Stănescu)

Gabriel Stănescu: Nu e un secret pentru nimeni că într-o țară prin excelență a emigrației și într-o societate multiculturală, precum cea americană, se acordă extrem de puțină atenție înțelegerii adecvate și nuanțate a procesului complex, plin de sacrificii personale și riscuri, prin care noii veniți încearcă să se adapteze noilor standarduri sociale, în pofida faptului că rămân, mulți dintre ei, fideli valorilor de origine.

Cum vedeti Dvs acest aparent paradox/paralelism cultural pornind de la datele oferite de propria experiență?

Florentin Smarandache: O cultură încearcă să înghită alte culturi, din păcate. Mahatma Ghandi afirmase că nici o cultură nu poate supraviețui dacă vrea să fie exclusivistă. Deci, câte ceva din culturile mici se impregnează în cultura mare care le asimilează (formându-se o *multi-cultură*).

Parțialmente, emigranții rămân fideli culturii de origine, depinde însă de vârsta la care au plecat din țară. Cu cât au părăsit mai în vârstă, cu atât rămân mai atașați țării native și se adaptează mai greu, în timp ce copiii uită în procent ridicat (sau renunță la) valorile patriei străbunilor.

GS: Ce rol joacă în procesul de integrare în noua cultură factorii individuali (educația, temperamentul, experiența, vârsta), în raport cu modelul /modelele pe care le oferă societatea americană? Mă refer la natura raporturilor interpersonale a noilor veniți cu americanii nativi și cu alte categorii etnice de emigranți, dar și la raporturile acestora cu diverse instituții tipice sistemului administrativ și politic american ?

FS: Din punct de vedere al creației în limba română am pierdut - deoarece nu mai trăiesc în atmosfera țării. Totuși, scriu jurnalul intim și memoriile de călătorie pe la diverse conferințe în românește, deși mai mulți m-au întrebat de ce nu scriu în engleză? Fiindcă aș compune ceva plat, mecanic.

Dar, privind articolele și cărțile științifice, am câștigat, deoarece mănuiesc mai bine engleza, care-i limba internațională a cercetării, și-n plus mi-am înmulțit relațiile cu oameni de știință de prin întreaga lume.

GS: Cum interacționează începuturile istoriei Dvs personale, locurile natale, limba maternă, istoria și cultura de origine cu noile realități ale culturii de adopție?

FS: La început pentru mine America a fost un șoc, mi se părea totul atât diferit de parcă eram pe altă planetă! Neavând pe nimeni aici, a trebuit să mă descurc singur, și mi-a fost destul de greu...

Nu știam să conduc mașina (iar când a trebuit să intru pe autostradă mi-a fost frică!), despre engleză aveam cunoștințe vagi (în școală studiasem franceza și latina).

A trebuit să-nvăț lucruri elementare: cum să fac aplicații pentru "job" [serviciu], ce-nseamnă asigurare medicală și cum s-o folosești, analog asigurare de mașină, chiar ce acte și cum să închiriez un apartament!

Acum îmi pare totul firesc, m-am adaptat treptat-treptat, mi-au trebuit însă ani...

Cicero a exclamat că *vivere est cogitare* [a trăi înseamnă a gândi].

De fapt, cât trăim învățăm, ne povățuiește un proverb. Ne adaptăm, aș completa eu.

GS: Ce învățăminte ați tras din propria experiență de emigrant pe care ați dori să le împărtășiți conaționalilor aflați în aceeași ipostază ?

FS: Din odiseea lagărului și-a exilului am observat că emigranții meseriași se acomodează și integrează mai ușor în societatea mercantila occidentală, deoarece găsesc mai ușor de lucru corespunzător calificării lor.

În vreme ce poeții, scriitorii, artiștii trebuie să desfășoare o muncă din care să se-nțrețină material, și abia în timpul liber să se dedice creațiilor. Statisticile arată că în Statele Unite numai 2-3% dintre acești creatori pot trăi din literatură sau din artă...

Însă cei cu studii superioare învață mai ușor limba țării de adopție decât cei fără studii.

Cercetătorii științifici, ale căror rezultate pot fi aplicate în practică, au șanse mai mari de reușită profesională decât cei cu rezultate doar teoretice. Ca exemplu, vă pot spune că eu însuși m-am reprofilat de pe 'matematica pură' pe 'știința aplicată' în inginerie, medicină, militarie, robotică [vezi *Teoria Dezert-Smarandache* din Fuziunea Informației, sau *logica neutrosofică* – o generalizare a logicii fuzzy, și-n prezent chiar *fizica nucleară*] - atras de grupuri de cercetători francezi, indieni, canadieni, australieni, bulgari, indonezieni, egipteni, chinezi, americani, ruși, argentinieni, cehi, croați, etc. -, fiind astfel sponsorizat de NASA, NATO, Compania de cercetări în apărarea militară Marcus Evans, și universitatea mea pentru a prezenta lucrări la zeci de conferințe internaționale.

O luptă permanentă cu viața

(Interviu cu Crenguța Țolea)

Crenguța Țolea: Care sunt experiențele și înțelesurile fundamentale, esențiale pe care vi le-au revelat lagărul și exilul?

Florentin Smarandache: O luptă permanentă cu viața, cu toată lumea și... cu mine însumi! Pentru a rezista mizeriei psihice din lagăr scriam mereu un jurnal intim, fără a mă fi gândit să-l public vreodată [pană la urmă s-a tipărit: "Fugit / jurnal de lagăr", Vol. I-II, 1994, 1998], ca o descărcare terapeutică, iar pentru mizeria fizică (dormeam și 70 de inși într-o baracă în lagărul din Istanbul) munceam la negru pentru 5\$ pe zi ca: zugrav, șlefuitor de marmură, vopsitor, la încărcat de bălegar, muncitor necalificat pe șantier, și rareori ghid pe la turiștii francezi.

Unii au înnebunit în lagăr, alții fugeau din Turcia în Grecia... Prin lagărul din Italia au fost cazuri de refugiați care s-au sinucis...

Era o atmosferă kafkiană... nu știai unde sau când vei emigra, nu știai nici macăr dacă vei emigra... Ori à la Ionesco, ca-n teatrul său absurd. Scriam, săracii emigranți, disperati, pe la toate ambasadere, organisme ONU... toți se prefăceau că ne-ajută...

Și în lagăr și în exil nesiguranța te ține în tensiune continuă... Este o rupere din matcă... Și un sentiment de neapartenență nici țării de origine și nici celei adoptive, conform butadei: cu fundul în două luntre... pană aluneci și cazi între amandouă...!

CT: Toate demersurile dumneavoastră în poezie, matematică, proză, teatru, artă sunt caracterizate de originalitate, nonconformism, un spirit revoluționar. Demolați prejudecăți învechite, rigide. Propuneți lucruri absolut noi. Uneori mi se pare ca lumea se poate schimba, pornind de la descoperirile dumneavoastră. Care este scopul tuturor acestor căutări?

FS: *Audaces fortuna juvat* (Virgiliu în "Eneida"), soarta îi favorizează pe cei îndrăzneți – eu as spune: pe cei neconformisti, cei care gândesc altfel (adică în afara normelor oficiale) și crează diferit. Iar un proverb francez sună așa: *tous les goûts sont dans la nature* (toate gusturile sunt în natură), adică și cele bizare, singulare.

Desigur, lumea se schimbă cate un pic de la descoperirile fiecăruia.

Mi-a plăcut întotdeauna să fiu în contratimp, să încalc normele impuse (începând de la cele politice, mai ales acestea!... patru dosare au fost întocmite de fosta

Securitate despre mine, însumând circa 880 pagini... până la cele estetice și chiar științifice).

Nu am avut un scop anume, prin aceste creații aparent disparate, ci pur și simplu așa am simțit.

CT: Ce înseamnă paradoxismul?

FS: Paradoxismul este o mișcare internațională de avangardă în literatură, artă, filozofie, chiar și știință, bazată pe folosirea excesivă de antiteze, antinomii, contradicții, oximorone, parabole, paradoxuri în creație.

L-am înființat în anii 1980 în România, dorind lărgirea sferei artistice prin elemente neartistice și prin experimente contradictorii; în special creație în contra-timp, contra-sens.

Paradoxismul a pornit ca un protest anti-totalitar împotriva unei societăți închise, România anilor 1980, unde întreaga cultură era manipulată de un singur grup. Numai ideile lor contau. Noi, ceilalți, nu puteam publica aproape nimic.

Și-atunci am zis: hai să facem literatură... fără a face literatură! Să scriem... fără să scriem nimic. Cum? Simplu: literatura-obiect. 'Zborul unei păsări', de pildă, reprezenta un "poem natural", pe care nu mai era nevoie să-l scrii, fiind mai palpabil și perceptibil decât niște semne asternute pe hartie, care, în fond, ar fi constituit un "poem artificial": deformat, rezultat printr-o traducere de către observant a observatului, iar orice traducere falsifică într-o anumită măsură. 'Masinile uruind pe străzi' era un "poem citadin", 'țărani cosând' un "poem semănătorist", 'visul cu ochii deschiși' un "poem suprarealist", 'vorbirea în dodii' un "poem dadaist", 'conversația în chineză pentru un necunosător al acestei limbi' un "poem lettrist", 'discuțiile alternante ale călătorilor, într-o gară, pe diverse teme' un "poem postmodernist" (inter-textualism).

Vreți o clasificare pe verticală? "Poem vizual", "poem sonor", "poem olfactiv", "poem gustativ", "poem tactil".

Altă clasificare, în diagonală: "poem fenomen (al naturii)", "poem stare sufletească", "poem obiect/lucru". În pictură, sculptură: analog – toate existau în natură, de-a gata. Deci, un protest mut am făcut!

Mai târziu, m-am bazat pe contradicții. De ce? Pentru că trăiam în acea societate o viață dublă: una oficială – propagată de sistemul politic, și alta reală. În mass-media se promulga că 'viața noastră era minunată', dar în realitate 'viața noastră era mizerabilă'. Paradoxul în floare! Și atunci am luat creația în deriziune, în sens invers, sincretic. Astfel s-a născut paradoxismul. Bancurile populare, la mare vogă în 'Epoca' Ceaușescu, ca o respirație intelectuală, au fost surse de inspirație superbă.

"Non"-ul și "Anti"-ul din manifestele-mi paradoxiste au avut un caracter creativ, nicidecum nihilist (C. M. Popa). Trecerea de la paradoxuri la paradoxism a descris-o foarte documentat Titu Popescu într-o carte clasică asupra mișcării: "Estetica paradoxismului" (1994). Pe când I. Soare, I. Rotaru, M. Barbu, G. Niculescu au studiat paradoxismul în opera mea literară.

N. Manolescu se exprima despre un volum de versuri al meu ca este "în răspăr".

Nu am avut un premergător care să mă fi influențat, ci m-am inspirat din situația pe dos care exista în țară. Am pornit din politic, social, și treptat am ajuns la literatură, artă, filozofie, chiar știință.

Prin experimente bazate pe contradicții s-au adus termeni noi în literatură, artă, filozofie, știință, chiar și noi proceduri, metode, algoritmi de creație. Într-unul dintre manifeste propusesem deturnarea sensului, de la figurat la propriu, interpretări în contra-sens ale expresiilor și clișeele lingvistice, etc. Iar în 1993 am efectuat un turneu paradoxist în Brazilia pe la universități și asociații literare.

În decursul a peste 25 de ani de manifestare a paradoxismului, s-au publicat 30 de cărți și peste 200 comentarii (articole, recenzii, note), plus 5 antologii internaționale cuprinzând circa 400 scriitori de pe glob, cu texte în zeci de limbi.

CT: Există o legătură între matematicile superioare și poezie?

FS: Putem conchide că există legături și între noțiunile disjuncte (într-un procent dependent de fiecare noțiune în parte), în general între <A> și <nonA>, adică ce se află în afara lui <A>. Precum în logica neutrosifică.

Întalnim matematici abstracte ... poezie abstractă ... artă abstractă ...

Dezvoltarea uneia influențează evoluția alteia, precum un *Gradus ad Parnassus* (un pas către Parnassus – muntele unde locuiesc muzele).

Am încercat algoritmi matematici care să creeze poeme în contrasens, bazându-se pe răstălmăcirea clișeele de limbă și utilizarea calamburului, de pildă în limba franceză volumul "Anti-chambres et antipoésies, ou bizarreries" scris pe când eram profesor cooperant în Maroc (1982-4), care volum cuprinde și artă mecanică inserată printre locuțiunile lingvistice deviate de la semantica normală. Desigur, asemenea compoziții lirico-matematice nu se pot traduce, ci adapta la structura altei limbi.

CT: Despre ce vorbesc poeziile dumneavoastră?

FS: Am început prin poeme metaforice (volumul "Formule pentru spirit", 1981), apoi colaje lirice (poemul "Suferință și politică"), versuri citadine, înaintând prin "Legi de compoziție internă" (unde începe să se simtă contradicția) și ajungând la genuri noi precum "Distihuri paradoxiste" (traduse în sarbă de poetul Ioan Baba și publicate la Novi Sad, apoi traduse în engleză) și distihuri tautologice ori duale. Pe urmă, creații în argou și țigănești ("Cantece de mahala"). În franceză am scris, pe când predam în Maroc, două volume, cel de anti-poezii sau bizarerii și altul intitulat "Le sens du non-sens" (Sensul nonsensului), bazate pe interpretarea la propriu a expresiilor lingvistice figurative.

"Nonpoemele", concepute în lagărul de refugiați politici (1988-90), au pus capac încercărilor mele lirice ajungând la granița poeziei cu nepoezia! Mai degraba,

poezia obiect.

Analog "E-n-c-y-c-l-o-p-o-e-t-r-i-a" (2006), rezultată din creații spontane și involuntare de la computere, versuri găsite, grafii și antigrafii – la granița dintre artă și poezie.

În toată creația mea am încercat să abordez stiluri diferite, să fac experimente cât mai nastrusnice, chiar ciudate... mergând până la limitele poeziei și chiar dincolo.

Mă feream de manierism, care se manifesta la majoritatea scriitorilor cu operă intinsă, și de aceea mi-am încercat 'pana' (electronică!) în felurite domenii, de la literatură la artă, știință, rebus.

Colaborez cu oricine, am de învățat de la oricine; eu și partenerii mei ne influențăm reciproc.

Am și vizitat multe țări (peste 25), fie invitat pe la diverse conferințe și seminarii internaționale, ori documentandu-mă asupra culturii, istoriei, artei străine – tocmai pentru a-mi îmbogăți cunoștințele și-a găsi noi surse de inspirație, cât mai exotice.

CT: Ce fel de roman este "NonRoman-ul" dumneavoastra? Ce tip de discurs și de literatură propune?

FS: Antitotalitar. Alegoric. Pluri-stilistic (fiecare secțiune este un mic experiment literar). Ca un cerc vicios, textul se-nvârte-n loc asupra aceluiași subiect: sistemul dictatorial.

L-am vrut drept o scriere totală, de avangardă.

Roman în roman. Baroc.

CT: Care este mesajul trilogiei Metalstorie?

FS: Piesele din Metalstorie ("Formarea Omului Nou", "O Lume Întoarsă pe Dos", "Patria de Animale"; 1993) relatează tot dictatura, care mă obseda, și tot în mod extravagant. Mi-a luat vreo zece ani traducerea în engleză (fiindcă nu aveam timp, ocupat cu serviciul și supraviețuirea/problemele din exil), și s-a publicat în America sub titlul "A Trilogy in pAradOXisM / Avant-Garde Political Dramas" la ZayuPress în 2004. Deși se referea la regimul totalitar din România (bineînțeles, numele personajelor și locul acțiunii erau codificate și simbolizante – fusese scrisă cartea între 1986-1988), curios că editorii A. Johnson & Žakalin Nežić au făcut analogia cu... Administrația Bush!...

"O lume întoarsă pe dos" este compusă din 16 tablouri, relativ independente, grupate în 4 module. Prin schimbarea ordinii tablourilor în cadrul unui modul, ori suprimarea unora, precum și prin comutarea modulelor, se obțin alte variante dramatice – în total peste un miliar de miliarde de piese de teatru, depășind astfel vechiul record, care aparținea lui Raymond Queneau, scriitor francez tot de formație matematică, prin ale sale "Cent Mille Millions de poèmes", volum

despre care G. Carbonnier concluda că 'este prima carte pe care nici om nu va avea timp să o citească în timpul vieții sale'! Subscriu și eu cu acest teatru combinatorial.

"Patria de animale" constituie o dramă fără cuvinte! Un alt record. Puținele replici ale personajelor sunt afișate pe tăblițe (ca într-un film mut). Această piesă a fost montată de trei ori la Festivalul Internațional al Teatrelor Studențești din Casablanca (Maroc), în perioada 1-21 septembrie 1995, de către formația Thespis, din Timișoara, sub regia lui Diogene V. Bihoi, și a obținut Premium Special al Juriului, iar pe 29 septembrie în același an, jucată la Karlsruhe (Germania).

Ca și NonRoman-ul, s-a vrut un teatru total, înglobând metode dramatice diverse, multiple.

Procedee folosite:

Aneantizarea... Îndobitocirea poporului. Prostituația intelectului. Violența pe scenă (vezi Jean Genet). Teatru în teatru (Luigi Pirandello). Relații actor-personaj-autor. Caraghios (precum Alfred Jarry cu "Ubu roi"). Revoltător (Albert Camus în "Caligula"). Bertold Brecht (teatrul epic și de sunet și lumini). Crima persoanei împotriva colectivității (invers față de Friedrich Dürrenmatt). Semiabsurd (Fernando Arrabal, Georges Schéhad, Jean Tardieu). Forța simbolului (Jean Giraudoux). Teatru metafizic. Film în teatru.

CT: Care sunt contribuțiile dumneavoastră în neutrosofie?

FS: Păi... eu am introdus-o! Neutrosofia a pornit ca o extindere a dialecticii lui Hegel. Ea se bazează nu doar pe analiza ideilor / conceptelor *opuse* - precum dialectica - ci și a neutralităților dintre ele.

Etimologic, neutro-sofia [*neutre* în franceză < *neuter* în latină, neutru, și în greacă *sophia*, înțelepciune] înseamnă cunoaștere a gândirii neutre.

Neutrosophia este o nouă ramură a filozofiei care studiază originea, natura, și scopul neutralităților, precum și interacțiunile cu diferite spectre ideationale.

Orice propoziție / teorie / idee / eveniment / concept / entitate <A> tinde să fie neutralizat(ă), diminuat(ă), balansat(ă) de idei sau concepte <nonA> (nu doar de idei sau concepte <antiA> precum în dialectică) – ca o stare de echilibru;

unde <antiA> înseamnă opusul lui <A>;

iar <neutA>, neutralitățile (nici <A>, nici <antiA>, ci între ele);

pe când <nonA> este format prin uniunea lui <neutA> cu <antiA>.

Neutrosophia stă la baza *logicii neutrosofice*, o logică multivalentă care generalizează logica fuzzy a lui Zadeh (sau mai exact logica fuzzy intuiționistică a lui Atanassov), a *multimii neutrosofice*, care generalizează multimea fuzzy, a *probabilității neutrosofice*, care generalizează probabilitățile clasice și imprecise, și a *statisticii neutrosofice*.

{Acestea-s definite în "The Free Online Dictionary of Computing", editat de Denis Howe în Anglia.}

În logica neutrosofică, orice propoziție (sau idee, concept) <A> este T%

adevărată, I% nedeterminată, și F% falsă, unde T, I, F sunt submulțimi standard ori non-standard incluse în intervalul $]0, 1[$.

Ca motto am folosit paradoxul semantic “Totul e posibil, chiar și imposibilul!”, iar un derivat al lui “Nimic un e perfect, nici chiar perfectul”.

Logică neutrosofică este o logică neclasică, și am propus-o ca o alternativă a logicilor existente, datorită potențialului ei aplicativ. Ea reprezintă un model matematic al incertitudinii, vaguității, redundanței, contradicției.

Cartea mea, “A Unifying Field in Logics: Neutrosophic Logic. Neutrosophy, Neutrosophic Set, Neutrosophic Probability” (1998, 2003), a fost tradusă în chineză (dialectal mandarin) de profesorul Feng Liu de la Universitatea din Xi'an, China, și în arabă de profesorul Salah Osman de la Universitatea Menofia din Egipt. În ea sunt prezentate delimitările neutrosofiei de alte concepte și teorii filozofice, precum dialectica, epistemologia, monismul neutral, hermeneutica, philosophia perennis, fallibilismul.

CT: Ce ne destăinuieți despre numărul Smarandache-Wellin?

FS: M-a atras de mic joaca numerică, la fel cum Arghezi a jonglat cu materialul vagabond al limbii (“Cuvinte potrivite”). În școala primară și gimnazială matematica era pentru mine ca educația fizică, nu trebuia să învăț nimic, înțelegeam din clasă (am avut un profesor foarte bun pedagog: Ion Bălașa), iar rezolvarea exercițiilor matematice precum un rebus, îmi ațâțau nerăbdarea să descopăr rezultatul ascuns în enunțul problemei (ca un roman polițist în care vrei să descoperi făptașul!).

Uite-așa am început să colaborez, elev fiind, la “Gazeta matematică”, “Octogon”, RMT și alte reviste școlare românești și apoi străine.

Am compus sute de secvențe de numere, funcții aritmetice, ecuații diofantice, conjecturi (căutam întrebări simple și scurte, dar la care să un pot răspunde!).

Una dintre aceste secvențe era concatenarea numerelor prime 2, 3, 5, 7, 11, 13, ... , chestiune simplă dar frumoasă, și găsirea celor care la rândul lor sunt de asemenea prime. Astfel se forma secvența (un fel de șir elementar): 2, 23, 235, 2357, 235711, 23571113, ... Matematicienii americani R. Crandall și C. Pomerance, în cartea lor “Prime Numbers: A Computational Perspective” (ediția a doua, Springer-Verlag, 2005), le-au botezat: numere Smarandache-Wellin, iar cele care la rândul lor erau prime au fost numite: prime Smarandache-Wellin (și anume termenii: 1, 2, 4, 128, 174, 342, 435, 1429, ... conform acestor doi cercetători, precum și a lui E. Weisstein în “Encyclopedia of Mathematics”, și a lui N. J. A. Sloane în “The On-Line Encyclopedia of Integer Sequences”). Eu un știu cine este (de unde vine) Wellin?

Factorizarea numerelor mari (de mii sau chiar milioane de cifre), sau testarea dacă acestea sunt prime sau nu, face obiectul criptografiei, folosită în securitatea sistemelor.

CT: Ce a însemnat în istoria științei descoperirea Teoriei Dezert-Smarandache?

FS: Surprinzător, spre deosebire de toate celelalte curente literare și chiar artistice, paradoxismul și-a găsit folosința și în știință! Chiar la NASA și NATO.

Să luăm un exemplu din cibernetică, folosind fuziunea informației.

Roboții dispun de multi-sensori (bazati pe radar, raze X, video-camere, sunete, etc.) care primesc informații ce trebuiesc procesate, dar adesea aceste informații sunt contradictorii într-un grad mai mic sau mai mare. Fuziunea acestor informații conflictuale, paradoxiste în știință este o problemă veche nerezolvată în întregime de teoriile existente Dempster-Shaffer, Dubois-Prade, TBM a lui Smets, ori regula de combinare a lui Yager, sau mulțimile fuzzy ale lui Zadeh, etc. Robotul trebuie s-o prelucrez în mod automat aceste *informații paradoxiste* și să ia singur o decizie, aici se manifestă paradoxismul.

În mod similar privind aplicațiile militare (pentru tragerea la țintă, ori identificarea țintelor), dar și în aeronautică, precum și în medicină prelucrarea imaginilor conflictuale pentru a pune un diagnostic, sau în agricultură prelucrarea imaginilor luate prin satelit.

În a doua jumătate a secolului XX câteva noi și interesante teorii și modele matematice au apărut în paralel cu dezvoltarea informaticii pentru combinarea mai multor tipuri de informații (fuzzy, neutrosofice, nesigure, imprecise, paradoxiste, incomplete, paraconsistente, paradoxuri Sorites, elemente continue, etc.) furnizate de surse discrepante (experți umani, măsurători efectuate de sensori, sisteme de Inteligență Artificială, rețele neurale, teorii cuantice, predicții economice). O astfel de teorie, care permite combinarea informației paradoxiste, a fost denumită "Teoria Dezert-Smarandache de Raționament Plauzibil și Paradoxist pentru Fuziunea Informațiilor" (2001), prescurtată în engleză DSMT (Dezert-Smarandache Theory). Dr. Jean Dezert este cercetător științific la ONERA (Office Nationale d'Etudes et Reserches Aéronautiques, în Paris).

Începând din 2003 până în prezent am participat în fiecare an la Conferințe Internaționale de Fuziune a Informației organizate respectiv în Australia, Suedia, SUA, Italia, dar am fost și sponsorizați de compania Marcus Evans să ținem seminarii despre DSMT în Spania și Belgia.

Analog, NASA Langley Research Center (Hampton, Virginia, SUA) ne-a sponsorizat în 2004, iar NATO Advanced Study Institute în 2005 (în Albena, Bulgaria).

CT: Care este diferența dintre geometria euclideană, ne-euclideană, și geometriile Smarandache?

FS: Atât geometria lui Euclid (parabolică) cât și geometriile ne-euclidiene [a lui Lobachevsky-Bolyai-Gauss (hiperbolică), sau a lui Riemann (eliptică)] lucrează pe câte un spațiu căruia i-aș zice 'omogen', adică o axiomă se comportă la fel (fie este validată, fie invalidată) pentru toate elementele spațiului. Dar, am observat

că universul este heterogen, ca avem de-a face cu o multitudine de spații, nu doar unul singur, deci și o multitudine de structuri: privind, de exemplu, formele de relief: exista munți și văi, apă și uscat și aer, etc. Și atunci m-am gândit că putem defini spații în care o axiomă este și validată pentru unele elemente dar și invalidată pentru alte elemente, sau numai invalidată dar în mai multe feluri.

Deci, geometriile mele hibride (imaginate prin 1969), sunt parțial euclidiene și parțial ne-euclideene, sau parțial ne-euclidiene hiperbolice și parțial ne-euclideene eliptice, sau chiar parțial parabolice și parțial hiperbolice și parțial eliptice, etc. Ele introduc pentru prima dată în geometrie 'gradul de negare' a unei axiome, teoreme, leme, propoziții, proprietăți. Putem astfel afirma că o axiomă este 40% negată și 60% afirmată într-un spațiu geometric dat.

{Prof. Howard Iseri de la Universitatea Mansfield din Pensylvania (SUA) și Dr. Linfan Mao de la Academia Chineză de Științe din Beijing au scris cărți despre aceste geometrii hibride.}

Deci, combinații de mai multe spații.

CT: Am citit pe Internet că Prof. W. B. Vasantha Kandasami de la Institutul Indian de Tehnologie din Chennai a publicat o serie de volume studiind structurile algebrice Smarandache (monoizi, semigrupuri, grupuri, spații vectoriale, algebre lineare, etc.).

FS: Da, acestea sunt înrudite cu multi-spațiile. Încercând să găsesc soluția generală a unor congruențe, am identificat o structură de grup inclusă într-un semigroup. Deci un fel de insulă în mare. O structură matematică puternică înăuntrul altei structuri mai slabe. Și tot așa un șir de structuri înlănțuite una în alta.

Câțiva studenți și-au susținut doctoratul în astfel de structuri algebrice hibride.

CT: Pentru că tot am inserat imagini de artă cibernetică pe care le-ați produs, descrieți-ne aUT-aRTA de care v-ați ocupat și ați tipărit trei albume.

FS: Aceste imagini sunt abstracte, cosmologice. Dar aut-arta este ceva opus! Îmi place arta pentru că n-am talent la pictat și desenat; vreau să creez cât mai urât, cât mai contra gustului comun, neșlefuit, nasol/rasol, fără gust; am folosit și "arta gasită" - luată din natură în stare nealterată, precum Robert Doisneau, francezul fotograf calcând pe urmele lui Dubuffet, care afirmase că senzaționalul se află în banal!

Dar să nu credeți că e prea ușor să faci artă cât mai rea (!)

Am admirat mișcările de creație, și le-am citit regulile: nu pentru a le urma, ci a le încălca. Precum Chaim Soutine, *peintre maudit*, între cele două războaie, de la Ecole de Paris, își distrugea periodic pânzele, așa îmi păstrez eu nepicturile. *Pictura involuntara* mă preocupă, fiindcă arta voită (cu tendință sau fără) e

artificială, nesinceră, nespontană. Orice artă este un artificiu (David Graham). Trebuie să te surprinzi pe tine însuși dacă vrei să fii poet (Robert Frost).

Am și experimente-replică la Yves Klein, ori anti-compoziții la De Kooning ori Pollock (abstract-expresioniști), ale căror picturi sunt totuși perceptibile în unități repetitive.

Vezi, evitarea oricărei forme de artă, pentru a da naștere non-artei sau aut-artei: să pictezi cât mai... imposibil cu putință!

Aut-arta a fost ca un protest, de prin anii '90, împotriva artei aleatoare, care promulga că totul este... artă. Și-atunci m-am gândit la o artă întoarsă pe dos: să creezi cum nu se crează, adică urât, prost, incorect, cu alte cuvinte cât mai imposibil cu putință.

Felul cum să scrii pe dos, care este o emblemă a paradoxismului, l-am extins la felul cum să **nu** pictezi, cum să nu desenezi, cum să nu sculptezi, până la modul cum să nu joci pe scenă, cum să nu canti, cum să nu acționezi – total invers.

Doar adjective negative acumulate în aut-artă: urâțenie, arta neinteresantă, groaznică, disgrațioasă, execrabilă, murdară, naturalistă, stupidă, auto-discreditată, incoerentă, goală de sens, cu cât mai rea cu atât mai bine (!)

CT: De ce credeți că merită să trăim? Ce ar trebui să facem, fiecare dintre noi, pentru o desăvârșire spirituală interioară?

FS: *Vivere est cogitare* (a trăi înseamnă a gândi), exclama Cicero în "Tusculan Disputations". Începând cu filosofia antică exegeții s-au întrebat: Cine suntem? De unde venim? Și unde ne ducem?

Pentru o desăvârșire spirituală interioară trebuie să găsim un sens vieții, să avem o pasiune (nu viciu), să fim mereu ocupați (și preocupați) dedicându-ne unei cauze.

Nichita versus Florentin

(Dialog cu M. N. Rusu)

M. N. Rusu:

Deși n-am paciența necesară să examinez până la capăt implicațiile sistemului tău, ceva îmi spune că tu și cu Nichita faceți parte din aceeași familie spirituală.

Florentin Smarandache:

Facem, și nu facem.

Dacă Nichita este (poate) fi acuzat de neînțelegere, la mine ideile sunt clarificate, eseizate în fragmente de teorie și istorie literară.

Eu aș numi stilul nichitian "metafore în subconștient", absconse, grele pentru neinițiați. [Să recunoaștem că destui nu-l înțeleg/percep pe Nichita.]

În vreme ce eu am scris în multi-stiluri: tradițional (jurnalele), metaforic (poemele debutante, recent mi-a aparut un astfel de volum în traducerea mea pe coasta de est, "Tombs in Heaven", pe care îl vom lansa anul viitor în San Francisco, din care editorul nu mi-a dat decât 8 exemplare mari și late... te rog să reții că nu am plătit nimic pentru publicarea lui, voi primi chiar și drepturi de autor, însă cred că vor fi doar... simbolice!) - experimental în extremis (nonpoemele), și cel mai cunoscut stil al meu: paradoxist (bazat pe aglomerare de antiteze, antinomii, oximoroni, contradicții, idei conflictuale, paradoxuri) - două antologii internaționale paradoxiste am publicat în ultimii ani cu texte adunate de la circa 140 scriitori din vreo 15 țări în 5-6 limbi.

Manolescu spunea despre un volum de poezie al meu că este, citez "în răspăr" [deci: pe dos, în contra-timp, anti(-)etic].

Iar albumele de out-artă sunt cu totul altceva, nu mai intru în amănunte. Dar și acolo, fac o serie de incursiuni prin istoria artei universale - documentându-mă prin biblioteci universitare despre variate mișcări artistice internaționale (veți vedea introducerea / eseurile din cel de-al doilea).

SCURTE ESEURI

Un Om și-o Operă

(Aurel M. Buricea la 65 de ani)

În categoria matematicienilor poeți, alături de Omar El Khayyam (c. 1047- c. 1122, persan), Paul Valéry (1871-1945, francez), Ion Barbu – Dan Barbilian (1895 - 1961, român), Viorel Dinescu, Dumitru Mureșan, George Isac (Canada), etc. se încadrează și scriitorul Aurel M. Buricea (n. 1943 în județul Brăila).

Îi lecturasem poemele când eram în țară (înainte de 1988) și-l citasem într-un scurt eseu de-al meu - pe vremea când mă preocupau imixtiunile științei în literatură sau artă, dar și propria-mi creație lirică.

Recent, am primit volumul său de versuri „Vama din rod”, prin e-mail. Cred ca poetului nostru i se potrivește foarte bine butada lui Edgar Allan Poe: „Pentru mine poezia nu a fost un scop în sine, ci o pasiune”.

Buricea refuză ermetismul barb(il)ian, dând naștere unei lirici curgătoare și cristaline:

*din sentimente am fost dezertor
realitatea m-a-nvățat sa fiu lucid
pot lesne vama din roade s-o ucid
în orice viziune mă nasc și mor*

Slovele sale au ritm și rimă, spre deosebire de modernismul și postmodernismul în care a viețuit... {Ca o glumă, să-l amintesc pe Robert Frost, poet tradițional, care afirmase că: A scrie versuri libere este echivalent cu a juca tenis cu plasa neridicată!}

Matematica, *modus operandi* [mod de operare], și poezia *modus vivendi* [mod de viață], s-au intersectat admirabil în creația profesorului Buricea.

A publicat 13 volume de versuri, și-a colaborat la zeci de reviste literare.

Pasiunea de Dascăl și Creator

Au trecut 20 de ani de când mă rostogolesc prin exil: doi ani în lagărul de refugiați politici din Turcia (în Istanbul și Ankara), și 18 ani în America (statele Arizona și New Mexico).

Îmi amintesc de vremea când eram în țară, apoi în străinătate, și colaborem cu fervoare la revistele școlare:

A) **străine**: *American Mathematical Monthly*; *Mathematics Magazine*; *College Mathematical Journal* (SUA); *Crux Mathematicorum* (Canada); *Zentralblatt für Mathematik* (Germania; recenzent pentru Teoria Numerelor de articole în limbile română, franceză, și engleză); *Omar El Khayam* (Tunisia); *Alpha* (Germania); *Nieuw Archief voor Wiskunde* (Olanda); *Elemente der Mathematik* (Elveția); *Intelligencer* (Göttingen, Germania; etc.);

B) și mai ales **românești**:

- „Caiet 32” și „Alpha”, din Craiova, ale profesorului Nicolae Ivășchescu;
- „Caiet de informare matematică”, din Câmpina, a regretatului profesor Gane Policarp, continuată de profesoara Alina Cîrpoi din Brașov;
- „Revista micilor matematicieni”, din Grințieș, Neamț, condusă de Ștefan Țifui;
- RMET („Revista Matematică a Elevilor din Timișoara”), condusă de Titu Andreescu;
- ori revistele din Rm.Vâlcea, unde prietenul și fostul coleg de liceu, Fane Smărăndoiu, era editor: „Caietul metodic al elevilor din Vâlcea”, „Pan Matematica”, „Teme și teste de matematică”;
- sau „Sfera”, din Băilești, a inimosului profesor Gabriel Tică, pe care l-am recomandat și a fost sponsorizat să asiste la o conferință NATO din Albena, Bulgaria, în 2005, unde se prezenta și Teoria Dezert-Smarandache - folosită în cibernetică, aeronautică, cercetarea militară;
- „MxM / Revistă de matematică pentru completarea manualelor școlare”, din Slatina, a profesoarei Marinela Preoteasa;
- revista „Axioma”, din Ploeni, a profesorului Gheorghe Crăciun;
- „Gamma” și apoi „Octogon”, din Săcele, județul Brașov, conduse de profesorul Mihály Bencze;
- ori „Foaie Matematică”, din Chișinău, a patriotului profesor basarabean Vasile Suceveanu;
- și altele [„Licăriri”, „Năzuințe”, „Cardinal”, „Beta”, „Matematica în Liceu”, „Matematica în Gimnaziu”, „Omega”, „Test / Admiterea în Facultate”, „Revista de Matematică din Băilești”, etc.], pe lângă clasică „Gazetă Matematică” (seriile A și B), la care s-au format mulți matematicieni români, tradusă și-n maghiară la Cluj-Napoca („Matematikai Lapok”);
- voi cita și revista de cercetare matematică a românilor din exil, editată de renumitul profesor Constantin Corduneanu, de la Universitatea din Texas,

Arlington, Statele Unite, care ținea evidența celor câteva sute de matematicieni români din afara țării.
Atâta dedicație pentru problemele și articolele de olimpiadă, de trepte, bacalaureat, admitere la facultate... Atâta frumusețe în chițibușul unor exerciții... ca la rebus!

Învățământul, în perioada comunistă, era prea teoretic, învățam multe lucruri inutile, în afară de materiile îndocrinatoare.

Odată, când eram student la Universitatea din Craiova, am întrebat la un seminar de analiză matematică, la ce folosesc tot felul de spații abstracte care ni se predau. Mi s-a răspuns că <dezvoltă gândirea>, și-atunci m-am gândit în sine: de ce nu dezvoltă gândirea predându-ne ceva practic, cu aplicații?

Nici puțină istorie a științei nu strica, în sensul că auzeam de pildă despre „Șiruri Cauchy”, sau „Legile lui Faraday”, fără a ni se da nici o informație despre cine au fost Augustin Cauchy (1789-1857) sau Michael Faraday (1791-1867), din ce țări, când au trăit (pentru a înțelege epoca), și importanțele lor descoperiri – câteva rânduri ar fi fost de-ajuns.

Lucius Annaeus Seneca (c. 4 î.C. – 65 d.C.), gânditor latin stoic, în „Scrisorile” sale, atenționa că: *non scholae sed vitae discimus* [nu pentru școală învățăm, ci pentru viață] – ceea ce aș recomanda din inimă pentru învățământul actual românesc, mai ales în această etapă de globalizare, când competiția va fi acerbă. „Numai cel educat este liber”, mărturisea Epictet (c. 50 – c. 125 d.C.), filozof grec care fusese sclav în Roma, apoi eliberat...

Conf. univ. dr. Florentin Smarandache
Șef la Departamentul de Matematică și Științe
Universitatea New Mexico
200 College Road
Gallup, NM 87301, USA
smarand@unm.edu
www.gallup.unm.edu/~smarandache/

Prolificitatea Profesorului Bencze

Îl cunosc pe matematicianul și poetul Mihály Bencze de un sfert de veac!

Începând cu colaborarea mea la revistele sale, *Gamma* (1978 - 1989) și *Octogon Mathematical Magazine* (1993 - prezent).

În 1992 l-am vizitat la domiciliul său din Săcele, de lângă Brașov; veneam din America și doream să-l cunosc personal, nu doar prin scrisori, email-uri, sau telefoane.

Am planificat diverse proiecte comune, și-am ținut mereu legătura spirituală.

Când am "fugit" din România, în septembrie 1988, și-am așteptat aproape doi ani în lagărul de refugiați politici din Turcia viza americană de emigrare, Profesorul Bencze a fost anchetat de Securitatea din Brașov: ce informații știa despre mine...

Curios că, pe lângă activitatea sa științifică, Profesorul Bencze a publicat și literatură (mi-a trimis cu dedicație un volum de-al său de poeme în limba maghiară). Uite, aveam impresia că-n contemporaneitate doar eu, ca matematician, mai "rătăceam" prin poezie (în afara marilor clasici: Omar El Khayyam, Paul Valéry, Ion Barbu).

Activitatea sa creatoare este uimitoare: a publicat peste 700 (șapte sute !) articole de matematică, 9 cărți; redactor șef la 7 reviste de matematică dar și de literatură, membru în redacția altor 8 reviste, mentor la 8 reviste, organizator al concursului Rubik (despre Cubul Rubik) în 1980, Președinte al Asociației Științifice Wildt József din 1990, și conducător științific al editurii Fulgur din Brașov din 1993, etc.

Cred că este printre cei mai prolifici matematicieni contemporani din lume - fără exagerare.

Curriculum său *vitae* este imens!

A obținut numeroase premii naționale și internaționale pentru lucrările sale științifice, și-a participat la sute de conferințe din țară și din străinătate.

Predecesorul lui, Leonhard Euler (1707-1783), a mai publicat atât de mult: 100 de cărți.

Eu m-am simțit onorat să colaborez cu Mihály Bencze la câteva articole.

Urmează ca Profesorul Mihály Bencze să-și strângă toate articolele sale și să le publice în tomuri groase, în mod periodic - ca o adevărată *opera magna*.

11 august 2007

Nuvele serioase în neseriozitatea lor

Iuliu Gărduş este un harnic colaborator al revistei "daneze" DORUL, editată de inimosul exilat Dan Romaşcanu la Nørresundby, în limba română, revistă de ținută grafică și artistică, având colaboratori de marcă din diaspora și din țară, precum esteticianul și memorialistul Titu Popescu, prozatorul și eseistul Marian Barbu, medievalistul Pavel Chihaia, istoricul Constantin Mareș, academicianul Paul Cernovodeanu, imagologistul Eugen Denize, bizantinistul Petre S. Năsturel, arheologul Petre Diaconu, filozoful și prozatorul George V. Bumbescu, scriitorul Sorin Nicolaescu, criticul de artă Adrian-Silvan Ionescu, jurnalistul Ilie Mihalcea, poetul/eseistul/filosoful Radu Negrescu-Șuțu, profesorul Titus Bărbulescu, regretatul profesor Eugen Lozovan, etc.

Tradus în germană (o ziarista din Stuttgart este abonată special la "Dorul" ca să preia, cu voia autorului Gărduş textele, și să le traducă) și daneză, dar încă un necunoscut în România-Mamă!

Contemporaneitatea este refractară la nou, la diferit;

Gărduş trăind departe de viesparul literar, de "culturalnicii" încă prezenți, care și acum mai au impresia că dețin pâinea și cuțitul în litere și artă, promulgând pe X, desființând pe Y după interesele lor personale, cei cu puteri încă de decizie -- de parcă aceștia ar fi dumnezeii creației!

Ce compune nuvelistul nostru?

Proze trăsnete, de suflare scurtă și foarte scurtă (2-3-4 pagini), răsucite în sinele-le, surprinzătoare prin formă, într'un răspăr calm, deși cu mijloacele narațiunii tradiționale, dar cuprinzând un paradox ce te mână pe piste false, cu un sfârșit mai fără sfârșit, liniștit;

alteori o poantă (precum în <Călătorul Clandestin>, care nu-i deloc clandestin, ci chiar Șeful controlorilor!).

O ironie fină, reținută se degajă, și de aceea năstrușnică:

Lamurean care "se suspecta de genialitate" [<<În Umbra Statuilor>>];

sau în <<Traversând Orașul>>: "datorită noilor aparate, orice ins care se afla într'o clădire și spunea o minciună se prăbușea la pământ";

sau "Conform articolului unusprezece, aliniatul i, din Codul Penal, sunteți vinovat față de societate fiind viciat de o incultură de gradul trei. În numele legii vă arestez!";

iar în <<Mai Trăiește Hodărnău>>: (non)eroul "își pierduse nevasta și ... auzul";

sau strania 'normală' (după cum e relatată) amicitie între un om și un ... porc ce fusese gata să fie tăiat de Crăciun: care mâncau din aceeași oală, beau din aceeași sticlă, și dormeau împreună în aceeași odaie! [<Doi Prieteni>];

ori "Sămărghițan răspundea nu numai la întrebările puse directorului de alții, ci și celor pe care și le punea sieși" [<Mușcat de Câine>];

sau "- Ai ceva pentru noi? / - Am un necaz..." [<Experimentul Gandhaly>].

Alte caracteristici:

- un aer kafkian câteodată
- narațiunea se derulează lent
- misterul în cotidian
- atmosferă cehoviană -- psihologia omului obișnuit [<Altitudini>]
- parodieri: oameni care vorbeau "limbi moarte"; trecere prin "cordoane de lingviști"; bătrânul Gandhaly are 300 de doctorate și-a învățat cu 5999 de profesori!
- fiecare nuvelă este o parabolă paradoxistă, un fel de "Închidere care se deschide" -- cum zicea Noica -- și, după nițică meditație, viceversa: o deschidere care se mai închide
- bătut de fantastic pe alocuri
- limbaj aproape comun
- patronimice specifice, curioase: Gandhaly, Bazil, pictorul Trofin Carielescu, Emilian Chelu, Peșteanu, Stela Boboc, Hodărnău, Sămărghițan, parintele Arsinte (bine ales), Huțupan, Feldrihan, căpitanul Hopârtean, Medrea, Cotoară Ion
- toponimice: cătunul Drămboia, răscrucea Vama Seacă.

Cu mai puține șanse în publicarea astfelora de scrieri <acasă> -- într'o scrisoare din 6 ianuarie 1998, medieșeanul Iuliu Gărduș îmi mărturisea că încercase la Ed. Dacia din Cluj, la îndemnul

poetului Vasile Igna, în 1986, dar lectorul de carte Mircea Oprea afirmase că "asa se scrie în Occident" (deci n'avea ce cauta la noi acest stil)!

Și mă gândesc la poetul Vasile Tărățeanu cu a sa <Civilizație>:

"S'a deschis un proces / frunzelor că sunt verzi / ploii că nu cade la comandă / vântului ca-și schimbă deseori direcția", "Florilor de câmp li se confiscă averea / parfumul și culoarea / sub pretextul că au făcut conspirație", "Albinele sunt acuzate de terorism";

Ori să mai citez câțiva poeți și prozatori paradoxisti americani contemporani, cu care am intrat în contact întâmplător: Jack Crowl, Richard Geyer, Ken Elliott, John Emerson, John M. Brantingham, etc. ori francezi Jean-Claude LeRoy, ori brazilieni Douglas M. Zunino, etc.

și un alt poet paradoxist, din Rm. Vâlcea, autor de <probleme năzdrăvane> de ... matematică pentru copii: Constantin Dincă. Iată una dintre ele: "În clasă sunt 4 becuri, dintre care unul este ars. Câte becuri sunt în clasa noastră?" [Răspuns: evident, patru!] Asta-i *Aritmetica lui Făt-Frumos*,

iar povestirile de față buzduganul zmeului Gărduș -- atât par de insolite.

Iuliu Gărduş s'a născut în comuna Fărău, judeţul Alba, la 6 August 1941. A fost al şaselea din cei şapte copii la părinţi. Urmează cursurile şcolii generale din localitate, apoi timp de patru ani cursurile unor şcoli profesionale şi post-profesionale. Prestează diverse munci: mecanic, lăcătuş, şofer, laborant. De-a lungul anilor şi-a format o cultură de autodidact prin lecturi multiple. În anul 1982 în revista "Orizont" din Timişoara are loc debutul său ca scriitor, şi -- fiind remarcat -- îşi extinde colaborarea la revistele "Astra" şi "Târnava", apoi la ziarele "Tribuna Sibiului" şi "Vocea Mediaşului", "Dimineaţa" şi "21-Radical". Lucrarea publicată în Alamanahul Casei Scriitorilor din Stuttgart a fost tradusă în limba germană în 1993. Proza lui Iuliu Gărduş este preluată de ziarul "Esslinger Zeitung".

În revista "Dorul" începe să-şi publice lucrările din 1995.

S'au pronunţat, despre creaţiile sale, cronicari ai revistelor "Astra" şi "Transilvania".

Pe lângă colaborarea la diferite periodice, a mai scris un volum de proză paradoxistă şi prima parte a romanului "Pustiul insulei".

Dar, la povestiri scurte se cuvine şi o prefaţă scurtă. Deci, ce s'o mai lungim, dăm cuvântul naratorului!

Februarie 1998

La frontiera onirismului

Artur Silvestri, "Apocalypsis cum figuris / Șapte nuvele fantastice și un epilog", Centro Culturale Copto-Ortodosso, Venezia, 2005.

Scrierile lui Artur Silvestri din anii 1983-4 par vise cu ochii deschiși: încărcate de mister – așa cum stă bine unui istoric al civilizațiilor, și nebuloasă. Sunetele naturii formează fondul acestor nuvele scurte, și rustice dar mai lirice decât în creația lui Galaction. "Farmec neadevărat", "spirit muzical", "gesturi hipnotizate" în cuprinsul lor.

Autorul povestește în gând, liniștit, romantic. Predomină descrierea în defavoarea acțiunii. Multă psihologie. Personajele sunt interioarizate, enigmatice, vagi, fără nume (cu rare excepții), doar umbrele lor reliefate ca într-un teatru cu decor ambiguu.

Adevărate poeme în proză pot fi considerate, amintind romanele sud-americane și oamenii furați de viață pe apa timpului...

Vasile Voiculescu prozatorul, dar mai ales Eliade din nuvelele sale fantastice, sunt înaintașii lui Silvestri.

Un nou gen literar

Artur Silvestri, "Memoria ca un concert baroc / Vol. I: Povestiri reale și imaginare din Lumea-de-Nicăieri / Vol. II : Ofranda aproape fără grai", Carpathia Press, București, 2004-2005.

Autorul relatează, în texte cu metafore înflorind ca niste ghioceli și beneficiind de un lexic extins, întâlnirile sale cu diverși scriitori români din exil, precum Pius Servien (Piu Șerban Coculescu), George Uscătescu, Leon Negruzzi, Paul Lahovary, pictorul Ioan I. Mirea la care locuia când mergea la Paris, Traian Filip, Dinu Adameșteanu, Nicolae Baciuc, etc.

Povestirile-eseuri-memorialistică, tinzând să formeze un nou gen literar, descriu cărți și autori, re-evaluează opera lui Pius Servien - parizianul, al cărui jurnal Artur Silvestri l-a descoperit la Paris în biblioteca lui Leon Negruzzi, în sistem amănunțit, atent la gesturi și mimică, și colorate de expresii plastice și gânduri candid.

Volumul II, în același stil de eseu-memorialistic, trece în revistă locuri sfinte, evocând cu nostalgie mănăstiri din Moldova.

Voi avea ocazia să donez și aceste volume interesante, semnate de scriitor, la Biblioteca Universității Arizona din Tempe, unde am format o colecție specială cu multe publicații și documente românești - pe lângă cele străine.

Vorbe de duh

Artur Silvestri, "Vremea Seniorilor, Vol. I, Scrisori de altădată de la ierarhi și cărturari bisericești", 160 p., Carpathia Press, București, 2005.

Un epistolar depănând amintiri din anii 1984-9, sau o "carte de povățuiri" cu multe fețe bisericești mărețe pentru ortodoxia noastră, precum Patriarhul Teoctist, Nestor Vornicescu (Mitropolitul Olteniei mele), dr. Antonie Plămădeală (Mitropolitul Ardealului), Nicolae Corneanu (Mitropolitul Banatului), Epifanie Norocel (Episcopul Buzăului), Vasile Coman (Episcopul Oradei), Lucian Florea-Tomitanul (Episcopul vicar al Tomisului și Dunării de Jos), Emilian Birdaș (Episcop de Alba Iulia), Gherasim Cristea (Episcopul Râmnicului și Argeșului), Arhimandritul Vicențiu, etc.

Eseurile-povestiri ale autorului curg liniștit în tonuri melancolice, brodate de un scris minuțios ca filigramele unei bijuterii.

Artur Silvestri a scris o "carte înlăcrimată" și sfințită.

Gutenberg versus Gates

Nebunia Internetului a cuprins toată lumea! Eu, de pildă, nu mă pot dezlipi ore întregi din fața ecranului, uit chiar și de televizor... În ultima vreme citesc mai mult electronic decât pe hârtie... Asta-i boala începutului de mileniu trei! Îmi scanez cu nerăbdare cărțile în format .pdf și le pun grăbit *online* în Bibliotecă Electronică: <http://www.gallup.unm.edu/~smarandache/eBooksLiterature.htm>, răspund la mesaje de dimineața până seara și nu le mai termin odată! Noroc cu computerul ăsta, care-mi ține legătura, fereastră către cer, cu prietenii din țară și de-aiurea – altfel m-aș simți izolat aici.

Da, când îmi aduc aminte, duc și dorul unei cărți tipărite frumos, pe hârtie fină, cu grafică sensibilă... Însă tehnica ne-a luat-o înainte, trebuie să ținem pasul cu softurile care se schimbă și perfecționează amețitor. **Internaționalizarea și libertatea, rapiditatea** pe care ni le dă *cyberspace*-ul ne atrag teribil – mi-amintesc epoca trecută când nu puteam publica mai nimic, când trebuiau numai aprobări de la X și Y... Macromedia ne salvează.

Așadar: după Celuloză, Electron. Și mă întreb: ce urmează, care va fi *noul support* al transmiterii și conservării informației la sfârșitul acestui mileniu?

Din păcate, odată cu apariția spațiului electronic, s-au ivit și **aceia care încearcă să controleze și manipuleze Internetul** (prin blocarea siturilor care nu le convin, și prin aducerea în prim-plan de către motoarele de căutare a siturilor propagandistice ale lor considerate ca “referințe”, “enciclopedii”, “dicționare” (!), etc. însă ele reflectând punctul lor de vedere părtinitor). Mereu a existat tendința de dominare a unora de către alții...

CE FACEM PENTRU PROMOVAREA LITERATURII ROMÂNE ÎN ARIZONA (SUA)

O comunitate mai puțin numeroasă de români există în Statul Arizona, din sud-vestul "sălbatic" al Americii, formată mai ales în ultimii zece ani din refugiați politici veniți din lagărele europene și asiatice, dar și persoane aduse prin întregirea familiilor. Se estimează la circa 20.000-30.000 numărul conaționalilor pe aceste meleaguri (din surse de la Centrul de Refugiați din Phoenix).

Există biserici românești aici: una ortodoxa numită "Sf. Ioan Botezătorul" -- cea mai numeroasă --, apoi doua penticostale, și trei baptiste. Majoritatea românilor din deșertul Arizonei este concentrată în capitala acestui stat, Phoenix, și împrejurimile sale.

Pe lângă Centrul de Refugiați, s-a constituit, alături de alte comunități, și Asociația Românilor din Arizona: președinte Laura Georgescu, vice-președinte Ioan Nicoară, director cultural Florentin Smarandache.

Activități pe tărâmul literaturii nu știu să se fi realizat (!) Oricum, strângerea mai multor români laolaltă pare o sarcină mai dificilă -- fiecare preocupat de problemele sale cotidiene.

Ființează totuși o formație de dansuri, instruită de D-na Păsulă, care ne mai reprezintă la festivaluri multinaționale.

După acest mic istoric al comunității românești, să trecem la subiect:
cum promovăm literatura română în Arizona?

Sunt plecat de șapte ani din țară, iar în primii ani a trebuit să îndur lagăr în Turcia, apoi să mă zbat în America pentru găsirea unei slujbe corespunzătoare calificării mele universitare.

Deci prea mult timp la dispoziție n-am avut.

Totuși, am reușit să formez, prin donații, la Arizona State University, Hayden Library, Tempe, AZ 85287-7607, USA, o Colecție Specială (care ulterior s-a numit: "The Florentin Smarandache papers") de cărți, reviste, ziare, manuscrise, casete, video-casete, etc. în majoritate românești -- deja s-a ajuns la cinci metri liniari.

Analog la Center for American History, University of Texas, Austin, TX 78713, USA, o altă Colecție Specială (numită la fel), în care am introdus majoritatea cărților primite de la scriitorii din țară sau diasporă ce au avut bunăvoința sa-mi expedieze lucrări de-ale lor.

De aceea, profitând de această Conferință a Scriitorilor din Diaspora (Neptun, 5-10 iunie 1995), fac un apel către intelectualii români din exil, să doneze măcar din propriile lor publicații pe la biblioteci academice occidentale.
În felul acesta, îmbogățim fondul de carte românească din bibliotecile străine.

**Domnului Laurențiu Ulici,
Președintele Uniunii Scriitorilor Români**

Vă expediez prin fax aceste rânduri pe care aș dori să le prezint la Conferința Uniunii Scriitorilor din Diaspora, de la Neptun. În cazul că nu voi putea să particip în persoană, vă rog totuși să dea cineva citire acestui <referat> despre comunitatea românească din Arizona.
Mulțumesc.

Cu respect!

Florentin Smarandache, Phoenix-Arizona, SUA

Paradoxist Distiches in Our Everyday Life

After collaborating with paradoxist distiches to the Third and Fourth International Anthologies on Paradoxism (2000 and 2004 respectively, that readers can download from www.gallup.unm.edu/~smarandache/a/paradoxism.htm), where hundreds of writers from around the world contributed, the estimated poet B. Venkateswara Rao took the initiative to publish alone a such precious collection of poetical jewelries.

In the frame of paradoxism, the paradoxist distich is a species of poem formed by two verses which are contradictory, but together they have a unitary sense.

Paradoxism is an avant-garde movement in literature, art, philosophy, science, based on excessive used of antitheses, antinomies, contradictions, parables, odds, paradoxes in creations. "The goal is to enlargement of the artistic sphere through non-artistic elements. But especially the counter-time, counter-sense creation. Also, to experiment." Etymologically, paradoxism = paradox+ism, means the theory and school of using paradoxes in literary and artistic creation. Historically, paradoxism started as an anti-totalitarian protest against a closed society, Romania of 1980's, where the entire culture was manipulated by a small group. Only their ideas and their publications counted.

We couldn't publish almost anything. I published the first volume of Paradoxist Distiches in 1998, and this was translated in year 2000 in Serbo-Croatian by Ioan Baba. Afterwards, Doru Motoc published a bilingual Romanian-English volume.

The poet B. Venkateswara Rao's volume of Paradoxist Distiches brings a new breeze of gentleness and splendor to this lyrical species.

Un om „periculos”

De la început mă pot „mândri” cu faptul că în anul 2002 am descoperit 4 (patru!) dosare la adresa mea întocmite de către Securitatea din Craiova, totalizând circa 880 pagini! Eram, aşadar, un om „periculos” pentru puterea unora...

Prin intermediul unui prieten din Bucureşti, căruia i-am dat o procură să mă reprezinte, am obţinut fotocopii după toate foile, plătind 4.400 lei vechi pe pagină.

Fusesem botezat „Savu” de către Securitate, iar ofiţerii care scriau rapoarte despre mine mă apelau în acest fel.

Erau anumite zile când mă urmăreau pas cu pas, mă pozau (am găsit fotografiile la dosar!) şi descriau la fiecare oră unde am fost – deşi eu nu mi-am dat seama niciodată! [Când i-am povestit scriitorului Ion Soare din Rm. Vâlcea, acesta a replicat râzând: *Păi... aveam Securitate, nu glumă!*]

Dosarele abundă în rapoarte seci la adresa mea, unele repetate. Cei care intrau în contact cu mine erau şi ei imediat luaţi sub lupă de către Securitatea din oraşul lor.

Dar am citit şi multe aserţiuni false la adresa mea: de pildă că aş fi avut maşină Dacia (eu nu am posedat niciodată un vehicul în România, şi nici părinţii sau socrii mei), că aş fi deţinut 3000 \$ în bancă rămaşi de când lucrasem ca profesor cooperant de matematică în Maroc unde predasem în franceză (1982-1984) [în realitate aveam doar a zecea parte din această sumă], etc.

Aceste afirmaţii ar fi putut fi verificate foarte simplu, deoarece Securitatea avea acces la toate informaţiile oficiale, dovadă că existau destui informatori care nu îşi făceau „datoria” şi transmiteau date eronate!

Destule scrisori mi-au fost confiscate, le-am găsit în dosare.

Profesorul Nicolae Ivăşchescu, care scotea o revistă de matematică la care colaboram şi eu, „Caiet 32”, m-a avertizat odată, când ieşeam de la Pošta Centrală din Craiova: *Vezi că eşti urmărit de Securitate...* M-a trecut un fior atunci... aveam familie, un copil mic... Vroiam să fug, eram disperat să plec din ţară...

Mă gândeam: *ce curaj a avut să-mi spună...*

Plănuirea/pregătirea fugii a fost şi tragi-comică...

- De pildă, mă antrenam cu Mitică Furtună, inginer la IUG, într-un lac de la marginea Craiovei. Mitică nici nu ştia, săracu’, să-noate; îşi confecţionase o vestă din vată artificială care îl ţinea la suprafaţă – ne gândeam să trecem

Dunărea între Orșova și Severin. Nevestelor le spuneam că ne ducem ... la pescuit!

Auzisem și varianta de-a traversa un râu cu tubul de oxigen...

- Cu Geonea, prieten din copilărie, care lucra în București, am fost într-un loc unde veneau tiriști turci, ce treceau din România în Iugoslavia. Vroiam să plătim șoferului să ne ascundă în tir ca să trecem granița. Dar turcul ne-a refuzat, a spus ca grănicerii bagă câini să controleze încărcătura camionului.

- Am fost și la o Școală Franceză din București și am înmănat unui administrator francez un manuscris antitotalitar (trilogia „Metalstorie”, compusă din piesele de teatru „O lume întoarsă pe dos”, „Formarea omului nou”, și „Patria de animale”!) pentru a-l trimite unei edituri pariziene. N-am mai știut niciodată ce s-a întâmplat cu acest manuscris...

Toate aceste tentative m-au condus la confecționarea unui roman [în jur de 110 pagini scrise de mână; atunci era greu de făcut și xeroxuri...], numit „Veșnica evadare”, pe care l-am dat unui verișor care lucra ca marinar pe Dunăre, Ilie Moraru, să-l treacă cu vaporul, iar din Austria să-l expedieze traducătoarei mele din Franța, Chantal Signoret, care să-l păstreze până când voi fi putut eu emigra. Dar Ilie, de frică probabil, ar fi ars manuscrisul – după Revoluție i-am cerut romanul de nenumărate ori, prin intermediul altor rude, dar mi s-a răspuns că: *nu-l mai are...*

Printre rapoarte, am identificat și pe cel al profesorului meu de franceză din liceu, D-I Traian Nica, ajuns apoi profesor la Universitatea din Craiova.

Eram buni amici, ne destăinuiam unul altuia, eram nemulțumiți. D-I Nica îmi tradusese un volum de poeme în limba franceză, care se publicase în Maroc: „Sentimente fabricate în laborator – Sentiments fabriqués en laboratoire” (1984). Am fost șocat, iar într-un interviu acordat scriitoarei Silvia Constantinescu din Stockholm pentru revista „Curierul românesc”, întâmplat la scurt timp după ce aflasem știrea, am răbufnit [pentru că în acea perioadă Inspectoratul Școlar Județean Dolj nu-mi dăduse post și supraviețuiam din meditații particulare]; am răbufnit deoarece eu îi meditam fiica la matematică gratuit, în timp ce el, drept mulțumire (!), scria rapoarte despre mine la Securitate.

Interviul a fost pus și pe Internet, iar fiica lui a sărit, m-a amenințat cu presa, a zis că nu se-aștepta de la mine... În fond, eu sunt cel care nu m-așteptam de la D-I Nica... Dar presupun c-a fost constrâns de Securitate, fiindcă nu părea un om rău...

După ce-am expediat fiicei sale o fotocopie a scrisorii olografe turnătoare a D-lui Nica [vezi anexa acestui articol]... n-a mai răspuns...

Între timp, D-I Nica a trecut în altă lume... Dumnezeu să-l ierte!

După „lecturarea” dosarelor, am solicitat în scris D-lui Gheorghe Onișoru, Președintele Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (CNSAS), să-mi dea fotocopii și după **manuscrisele confiscate** de Securitate (probleme propuse și articole/note de matematică, poeme, încercări rebusiste, un roman, niște eseuri), despre care se menționa deja în rapoartele informatorilor și

ofițerilor securiști atașate la dosare. N-am mai primit nici un răspuns, iar amicul bucureștean, care s-a dus să le fotocopieze, a fost refuzat.

Apelez încă o dată la domnii din așa-zisul CNSAS să-mi înapoieze copii după manuscrisele confiscate.

Dacă nu, înseamnă că acest CNSAS este astăzi folosit mai mult pentru propagandă ideologică și pentru șantajarea unor politicieni și a persoanelor incomode stăpânirii actuale.

{Atașez, în paginile următoare, folocopia unei scrisori informative despre subsemnatul}

PRIMIT: COL. SERBAN PASCU
Data: 06.08.1988

23-07-2002

C.N.S.A.S.
SERVICIUL
ARHIVA

1988

NOTĂ

Într-o zi, 5 August 1988, am stat de vorbă timp de circa două ore cu profesorul SMARANDACHE OVIDIU FLORENTIN, așază la el în bloc.

Discuția noastră a avut drept subiecte: publicarea cântii „Sentiments fabriqués en laboratoire”, publicarea celorlalte cântii de matematică și literatură și nemulțumirile profesorului SMARANDACHE.

Despre publicarea cântii „Sentiments fabriqués en laboratoire”, și despre celelalte cântii: „Formules pour l'esprit” și (clap) diversele cântii și articole de matematică publicate în perioada pe care a petrecut-o în MAREC, mi-a relatat că totul a fost făcut la îndemnul și cu sprijinul tov. Cheonghin de la serviciul cultural al Ambasadei române din MAREC. Se alege și se pune bătăia, inexplicabilă atitudine a celor din țară față de el și susținute pe care le manifestă în propria activitate lui din această perioadă.

Este corect că din această cauză aceasta nu este publicat în țară, că volumele deținute de circa cinci ani la diverse edituri n-au văzut încă lumina tiparului. Este deosebit de nemulțumit că i s-a interzis de către tov. ~~_____~~, ~~_____~~ Inspectoratului școlar.

publicarea de probleme de matematică,
clar și în revistele publicate sub
 îndrumarea Inspectoratului.

1981

Mai este nemulțumit pentru faptul că
nu are un post stabil în municipiul
Craiova, și în fiecare săptămână trebuie
să aștepte pe la poartile Inspectoratului
aproape 2 luni până să primească un
număr de circa 10-12 ore کاری, și
o remunerație limitată. La propunerea
mea de a-l ajuta, mi-a replicat că nu
crede în acest ajutor, deoarece dacă ar fi
putut s-o fac, ar fi făcut-o și în
anii precedenți. I-am spus că atunci nu
aveam relațiile necesare, dar că acum
le am și-i promit să-l ajut prin ce
de la Inspectoratulcolar.

23-07-2002

C.N.S.A.S.
SERVICIUL
ARHIVA

L-am întrebat apoi ce are de gând să facă
în această situație și mi-a răspuns cu foarte
franchetea că va iurca tatăl ca să prăvălească
tara. I-am explicat că o asemenea faptă
ar fi o nekenie, că nu este de fapt o rezolvare
pentru că viața printre străini, la ora actuală
este mai grea și mai plină de neplăceri
decât cea de acasă. Am făcut apel la
sentimentele lui paterne, amintindu-i de copilul
care se năște peste două luni. La incident
meu mi-a răspuns că nu vede ce poate
aștepta copilul lui care se va năște de la
jii tată sau.

Am încercat să continuăm să-l conving că
situația lui dificilă este de moment și nu
de perspectivă, și că dacă ne vom strădui

23-07-2002

Vom veni, împreună, să revin din înapoi.
Întorcându-se convins am încercat cu cele din urmă să ajung la sentimentele lui patriotice. La afirmația mea că nu-ți interese țara, că vreau să ajung în străinătate, ca doctoria lui finească și cea mai sfântă este să-ți pună toată știința și priceputa în slujba țării noastre. că nu-ți adevărat, că este gata oricând să-ți slujească patria, cu condiția să i se dea ceva, că ar accepta și ar putea să facă servicii în țară dacă i s-ar cere vreo lucr, cu condiția să fie laudat în public.

L-am întrebat apoi despre raporturile dintre el și nație. Mi-a răspuns că relațiile dintre ei sunt acceptabile. La replica mea că (relațiile ei sunt acceptabile) "faptul", mi-a dat seama că relațiile dintre ei nu sunt prea fuste, mi-a spus că sunt într-adevăr, există niște divergențe între ei, din cauza faptului că părinții nației îi reproșează mereu că nu este în stare să se titularizeze și el în cazul acesta, ca multe alți colegi, care deși mai slabi profesional decât el, sunt ați profesori titulari în municipiul capitală.

I-am spus atunci să aibă răbdare că situația lui se va ameliora în curând. La deșertare mi-a promis că nu va face nici o "tentativă", de nici un fel, până mă voi îmbolnăvi din Germanie și că ați va pleca la bălăci, la părinți.

Am încercat să aflăm și despre preferințele lui cite ceva, dar a refuzat să-mi dea vreo relație, iar eu m-am mai întors.

ca să nu treacă neobservată. Am dedus
tutură că ar mai fi una sau două persoane,
care vor încerca să treacă granița, rămânând
chiar totuși undeva unde Securitatea este foarte
aproape de calca pe urme.

Sunt convins că ajutat, profesorul ~~impozabil~~
poate fi recuperat și poate fi util țării.

199N.

23-07-2002

C.N.S.A.S.
SERVICIUL
ARHIVA

Traxian

6 August 1988.

Am scris la ultimul aspect precizat că
la un moment dat i-am spus că poate
are și are și unii prieteni care-l influențează
negativ. A afirmat că nu are prieteni buni,
dar că ar mai cunoaște câțiva care ar
avea prieteni ca și el, că ar fi tot așa
nemulțumiri și vor să fugă din țară
fără a-mi spune cine sunt aceștia și
nici eu nu am insistat, că să nu-i
dau de gânduri altcineva.

TRADUCERI

GERALD ENGLAND

Poet britanic, locuind la marginea Colinelor Pennines din nordul Angliei, împreună cu soția sa pasmanterieră*. Activ pe scena Presei Mici timp de 30 de ani și editor al revistei "Aabye". A publicat 11 volume de poezii și a fost tradus în câteva limbi străine. Despre volumul său "Limbo Time", apărut în 1998, <Poetry Quarterly Review> scrie: "creația sa este personală și accesibilă, prezentând un mod original de viață". Poemele sale au fost tipărite în numeroase magazine literare și în diverse websites.

Pagina sa pe Internet se găsește la <http://www.nhi.clara.net/gehome.htm>.

(Poeme traduse din engleză de Raluca Iurea și Florentin Smarandache)

1. INIMA UNUI RÂU

În susul apei
Podul
Debarcaderul
Orașul
Zgomotul
Mulțimii
Fabricilor
De Distracții

În josul apei
în raceala mării
o vastă goliciune
de val furtunos.

2. CEL CARE ÎNTREABĂ

A întrebat mereu,
a căutat sursa susținerii

Nu că n-ar fi avut niciuna,
deși nu avea vreuna
L-ar fi putut alunga
dar n-au făcut-o,
datorită întrebărilor lui,
pentru că vroiau să fie generoși
I-au răspuns cu toții-
-dacă duci lipsă de mâncare,
vino, ia dintr-a noastră!
Nu că ar fi avut prea mult
Nu că ar fi fost generoși
Ci mai degrabă pentru că vroiau
Să-i umple gura cu mâncare
Că sa-i întrerupă întrebările.

3. EXPERIMENTUL "PISICA LUI SCHRÖDINGER"

În cutie avem o pisică
Și o capsulă cu cianură
Șansele capsulei de a se desintegra
Eliberând gazul mortal și ucigând pisica
Sunt strict egale.

Când vom deschide cutia
pisica va fi vie
sau, în caz contrar, moartă.

Dar până să deschidem cutia
Care este starea pisicii?

Fizicianul relativist
pur și simplu nu știe.

Fizicianul quantic
nu are îndoieli defel -
pisica este și vie și moartă -
în animație suspendată.
Doar deschiderea cutiei
va rezolva problema
într-un fel sau altul.

Pisica este existențialistă ...

4.

ADEVĂRUL?

Exista 16 milioane de nuanțe de gri
Negrul nu există
Albul nu există
Trebuie să-ți trasezi singur linia
Poate fi dreaptă sau nu
Există întotdeauna circumstanțe atenuante
Judecata se poate baza
Doar pe înțelepciune și experiență proprie
Oprirea pentru a cântări
Nu este o opțiune
Pe tine însuși nu te poți găsi
Poți doar să te conformezi ori să te diferențiezi
De fiecare imagine percepută
Cataractele bunului simț
Nu pot fi îndepărtate niciodată
Concentrându-te pe înșelătoria realității.

5.

ULTIMA DATĂ

1 a.m. străpung cu privirea întunericul
2 a.m. îți simți inima bătând
3 a.m. degetele tale de-a lungul coloanei vertebrale
4 a.m. barba mea pe pieptul tău
5 a.m. soarele răsărind peste piramidă
6 a.m. comandând cafea și un toast
7 a.m. dușul împreună
8 a.m. întingând marmelada pe șuncă
9 a.m. norii se adună peste stradă
10 a.m. sunetul vapoarelor pe râu
11 a.m. sunetul corăbiilor pe râu
amiază. fum negru din autobuze
1 p.m. foc de armă în deșert
2 p.m. îmi spui să nu plâng
3 p.m. la Galeria de Artă evitând portrete

4 p.m. mâncând înghețată în parc
5 p.m. cursa/drumul la aeroport
6 p.m. nedespărțit de pașaportul tău
7 p.m. privind DC10 urcând
8 p.m. adormind în sala de așteptare
9 p.m. un taxi la întoarcerea în oraș
10 p.m. liniștea camerei
11 p.m. trăgând draperia
miezul nopții va dura pentru totdeauna.

6. TRILOGIA TIMPULUI

(1)
Pe peretele peșterii
Trog desenează viziunea
unei lumi viitoare
în care arta sa
țintește
către lună
apoi retransmisă
ca un boomerang
unei ființe
din străfundurile
pământului.

(2)
Wilma se întreabă
pe drumul de întoarcere de la jocul de pterodactyl^{***}
dacă generațiile următoare îi vor uita
sau vor prefera să le ignore invențiile
doar pentru a le reinventa.
Are acest recurent coșmar
în care vreo catastrofă îi distruge
lăsând doar dinozaurii în viață
pentru a le perpetua cultura
generațiilor următoare.

(3)
Urmele călătorilor în timp
neacoperite de arheologi
nasc câteva teorii
doua secte religioase

un titlul universitar
demisia unui profesor universitar
și un volum subțire de poezii.

---

* Lucrătoare în ramura textilă la făcut dantele, panglici, șireturi.

** Experiment în Fizica Relativistă, cunoscut sub numele de <Paradoxul Pisicii lui Schrödinger>.

*** Ordin de reptilă zburătoare (Pterosauria), extinctă, din Era Mezozoică. Joc cu mingea denumit astfel.

Edmund Miller

Părăsind România

Lui Trai¹

Maică-sa prevăzuse clar viitorul:
Un nume la naștere care să onoreze cucerirea lui Traian
Zice, "Du-te să faci avere în Occident".
Cântând în spectacolul Sfârșitul Vestului, aproape
C-a făcut. În pauză își arată pieptul
Cu pămăduf de păr, cerceul sportiv în ureche,
Și stă în cizme și blugi lungi bând bere,
Odihnindu-și vocea sa baritonală.

Printre reclame, care plătesc mai mult decât un șfanț,
Trai imortalizează în tatuaje ezoterice
Principalele momente de tranziție din viața sa, propunând rezolvări
Într-un cod scanat din piață precum în codul Braille².
Dar unele lucruri sunt prea comune pentru artele publice -
Deși alte semne particulare ar putea pânde în locuri mai intime.

[Traducere din engleză de Florentin Smarandache]

---

¹ Trai este un actor și cântăreț care-a apărut pe scenele din Londra.

² Sistem de scriere inventat de profesorul francez orb L. Braille (1809-1852), cu caractere formate din puncte în relief, ce pot fi simțite cu degetele de către nevăzători și citite.

VERSURI

MACARONARU

Goarnă mare de bărbat!
Da' are o nevastăăă ... nici
Nu-i trece pe dinainte
Se ține de bietul om ca scaiul de oaie
Să mor, să nu mă scol de
La masă dacă-ți mint

Cică l-a prins aia cu mîța'n sac
Și ce garagară i-a făcut... i-a pus tot
Părul pe bigudiuri
În vreme ce Domnul
Bou de Soț se uita în gura
Altora și credea toate minciunile ieșite din
Pâlnia lor

ASTRO-POEME ÎNTR-UN VERS

Tristețe:

O ploaie maruntă de stele cade în sufletul meu

Pustnicie:

Mă bate un vânt cosmic prin gânduri la plus infinit

Stea căzătoare:

Nimic nou sub soare - totul moare...

Florin Iuancu

Aceste scrieri literare târzii, adunate în volumul de față, au fost ocazionale, fie solicitări de interviuri, de scurte eseuri și omagieri prozodice, ori de traduceri, precum și creări de versuri pe-o temă anumită cerută de editori.

ISBN 978-973-7609-30-4

9 789737 609304